

Załącznik
do uchwały Nr VII/44/07
Rady Gminy Borzechów
z dnia 4 grudnia 2007 r.

STRATEGIA
ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY BORZECZÓW
na lata 2007 - 2015

Borzechów 2007

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE I METODOLOGICZNE	5
1.1. Podstawowe definicje	5
1.2. Założenia wyjściowe	5
1.3. Horyzont czasowy	7
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY BORZECZÓW	8
2.1. Położenie i podział administracyjny	8
2.2. Historia gminy	9
2.3. Ludność	11
2.4. Oświata, kultura i sport	14
2.5. Opieka społeczna oraz ochrona zdrowia	17
2.6. Zasoby środowiska przyrodniczego	19
2.7. Gospodarka	20
2.8. Ochrona przeciwpożarowa	22
2.9. Infrastruktura techniczna	23
2.10. Możliwości finansowe gminy	29
III ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH	39
3.1. Analiza SWOT	39
3.2. Identyfikacja problemów	43
IV PODSTAWOWE ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU GMINY	45
4.1. Wizja gminy Borzechów	45
4.2. Misja gminy	46
4.3. Cele rozwoju gminy Borzechów	46
V WIELOLETNI PLAN INWETYCYJNY	52
5.1. Podstawa opracowania WPI	52
5.2. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015 – charakterystyka	52
5.3. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015	54
VI WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII	55
Wykaz Tabel	58
Wykaz Rysunków	59

WPROWADZENIE

„Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Borzechów na lata 2007-2015” została opracowana w celu planowego, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju gminy, spełniającego ambicje i oczekiwania mieszkańców.

Wymóg posiadania Strategii przez gminę Borzechów wynika z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której określono, iż polityka rozwoju w skali lokalnej prowadzi samorząd powiatowy i gminny (rozdział I, art. 3), a podstawą prowadzenia tej polityki są strategie rozwoju lokalnego, w tym strategie rozwoju gmin (rozdział II, art. 9). Posiadanie aktualnej strategii rozwoju wraz z wynikającym z niej wieloletnim planem inwestycyjnym będzie dla jednostek samorządu terytorialnego warunkiem formalnym ubiegania się o środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013, zatem osiągnięcie pewnego stopnia porównywalności tych dokumentów jest istotne. Dlatego w procesie opracowania oraz aktualizacji strategii lokalnej zaleca się stosowanie poniższego schematu, mimo, że nie ma on charakteru obligatoryjnego.

Opracowana Strategia wyznacza obszary strategiczne:

- **DZIEDZINA GOSPODARCZA,**
- **DZIEDZINA SPOŁECZNA,**
- **DZIEDZINA ŚRODOWISKO,**
- **DZIEDZINA TECHNICZNA,**

które mają olbrzymie znaczenie w rozwoju gminy Borzechów, w kontaktach z potencjalnymi inwestorami oraz przy poszukiwaniu funduszy zewnętrznych, w tym UE i EOG na współfinansowanie rozwoju cywilizacyjnego gminy.

Stworzona Strategia kładzie nacisk na unowocześnienie gminy Borzechów, powiększenie jej potencjału gospodarczego, dalszą poprawę stanu infrastruktury społecznej i technicznej, a przede wszystkim na podniesienie jakości życia mieszkańców gminy i zmniejszenie bezrobocia poprzez organizację nowych miejsc pracy.

Opracowana Strategia powstała dzięki współpracy z reprezentantami społeczności gminy Borzechów. Pozwoli ona określić nową wizję oraz zakładany rozwój a w konsekwencji przejść do wytyczenia konkretnych przedsięwzięć – celów szczegółowych, które umożliwiają dalszy rozwój gminy i pomyślność wszystkich jej mieszkańców.

Zakres merytoryczny Strategii odpowiada najnowocześniejszym, a jednocześnie sprawdzonym koncepcjom w planowaniu strategicznym, ze szczególnym uwzględnieniem:

- nowej sytuacji i pozycji strategicznej gminy,
- innych koncepcji planistycznych oraz zaawansowania ich realizacji,
- nowoczesnej, dostosowanej do potrzeb jednostek samorządu terytorialnego analizy strategicznej,
- kluczowych rozstrzygnięć, za jakie działania związane z jej realizacją odpowiadają władze samorządowe, a za które pozostałe podmioty,
- szczegółowych rozwiązań w zakresie organizacji procesu jej wdrażania,
- potrzeb wynikających z rozwoju partnerstwa publiczno-prywatnego oraz lobbingu władz różnych szczebli,
- nowoczesnego marketingu terytorialnego.

Strategia jest zatem – z jednej strony dokumentem określającym kierunki rozwoju gminy Borzechów, z drugiej zaś strony stanowi podstawę do opracowania planów działania na poziomie operacyjnym, takich jak: plan rozwoju lokalnego, wieloletni plan inwestycyjny [WPI], wieloletni plan finansowy [WPF] i innych dokumentów specjalistycznych.

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE I METODOLOGICZNE

1.1. Podstawowe definicje

Strategia to określenie sposobu postępowania i wybór drogi rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez sformułowanie misji i docelowej wizji jednostki, a w tym przypadku jednostki samorządu terytorialnego – gminy Borzechów. Strategia to wybór długookresowych celów rozwojowych zapewniających urzeczywistnienie przyjętej wizji w określonym okresie czasu.

Częścią strategii jest polityka realizacji strategicznych celów rozwojowych, określająca zasady postępowania oraz wskazująca narzędzia niezbędne do osiągnięcia przyjętych celów, w tym, sposób alokacji środków kapitałowych, zaangażowania społecznego, systemu informacji. Ważnym elementem polityki są więc wyodrębnione zadania wdrożeniowe ujęte w ramach operacyjnych programów strategicznych.

Rozwój zrównoważony – rozwój społeczno-gospodarczy, mający na celu wdrożenie zmian o charakterze cywilizacyjnym w sferze gospodarczej i społecznej oraz stworzenie dobrych przyrodniczych podstaw trwałego rozwoju, przy poszanowaniu zasad ochrony środowiska – ekorozwoju.

Na potrzeby niniejszej strategii wyróżniono trójpoziomą hierarchię celów:

CELE STRATEGICZNE – jest to forma deklaracji ukierunkowująca wszelkie działania, na ogół w programach strategicznych są utożsamiane z misją lub stanowią główny element misji.

CELE OPERACYJNE – określają drogę osiągnięcia stanu docelowego w ramach strategicznego programu rozwojowego.

CELE SZCZEGÓŁOWE – *programy działania* – określają sposób osiągnięcia celu ogólnego (wskazują konkretne działania).

1.2. Założenia wyjściowe

Prace nad opracowaniem strategii rozpoczęto od sformułowania założeń wyjściowych, konsultacji ich z reprezentantami mieszkańców i uzyskania akceptacji władz gminy. Zgodnie z nimi:

Strategia powinna być opracowana zgodnie z nadrzędną zasadą rozwoju zrównoważonego, tzw. ekorozwoju.

Cele strategiczne rozwoju gminy powinny być spójne z ogólnymi celami rozwoju powiatu, województwa oraz kraju. Przy określaniu strategicznych celów rozwojowych gminy oraz kierunków działań będą brane pod uwagę cele strategiczne, zalecenia oraz wskazówki zawarte w następujących dokumentach:

- Strategia Rozwoju Powiatu Lubelskiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Narodowa Strategia Spójności 2007-2013.

Strategia rozwoju gminy Borzechów powinna być narzędziem umożliwiającym podejmowanie działań rozwojowych. Działania proponowane w strategii powinny służyć: stymulowaniu i tworzeniu warunków aktywności społeczeństwa i prorozwojowych zachowań podmiotów gospodarczych, w tym także stworzeniu odpowiedniej infrastruktury, poprawie stanu środowiska przyrodniczego gminy oraz wzbogaceniu istniejących walorów przyrodniczych regionu.

Strategia rozwoju gminy Borzechów powinna być dokumentem o charakterze planistycznym. W związku z powyższym strategia powinna:

- Przedstawiać klarowny obraz celów przyszłego rozwoju gminy, akceptowanych społecznie;
- Umożliwiać podporządkowanie działań doraźnych, działaniom długofalowym;
- Zapewniać koordynację przemian gospodarczych i społecznych,
- Umożliwić lepsze zagospodarowanie zasobów gminy, tj. ludzi, ziemi, obiektów, wiedzy, środków finansowych, zasobów naturalnych i kulturowych;
- Wpływać na stymulowanie przez władze gminne zmian zgodnych z programem rozwoju;
- Zwiększać szanse na uzyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł finansowania strategicznych działań rozwojowych;
- Strategia powinna być wykonana przy konsultacji z władzami i mieszkańcami gminy.

Dużą rolę powinny spełniać wyrażone w konsultacjach poglądy, opinie, dążenia i oczekiwania mieszkańców. Realizacją strategii będą kierować władze gminy. W dokumencie przedstawiona zostanie koncepcja systemu zarządzania wdrażaniem strategii oraz monitoringu i ewaluacji. Wszystkie zadania realizowane przez jednostki zależne od samorządu gminnego powinny być podporządkowane strategicznym celom rozwojowym i być zgodne z programami realizacyjnymi.

1.3. Horyzont czasowy

Zakres czasowy strategii rozwoju lokalnego gminy Borzechów obejmuje lata 2007–2015. Ten horyzont czasowy jest także zgodny z założeniami Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 i Narodowej Strategii Spójności 2007-2013. Podyktowany jest pragmatyczną oceną możliwości współfinansowania poszczególnych zadań inwestycyjnych z funduszy strukturalnych UE i EOG. Jest również zbieżny z propozycją Departamentu Strategii i Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego zawartą w publikacji „STRATEGIE ROZWOJU LOKALNEGO w latach 2007-2015. Vademecum dla jednostek samorządu terytorialnego województwa lubelskiego”.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY BORZECZÓW

2.1. Położenie i podział administracyjny

Gmina Borzechów jest położona w zachodniej części powiatu lubelskiego, 30 km na południowy zachód od miasta Lublin. To jedna z najmniejszych gmin w województwie lubelskim, której powierzchnia ogólna wynosi 6737 ha, co stanowi 4,01% powierzchni powiatu lubelskiego.

Gmina Borzechów graniczy z następującymi gminami:

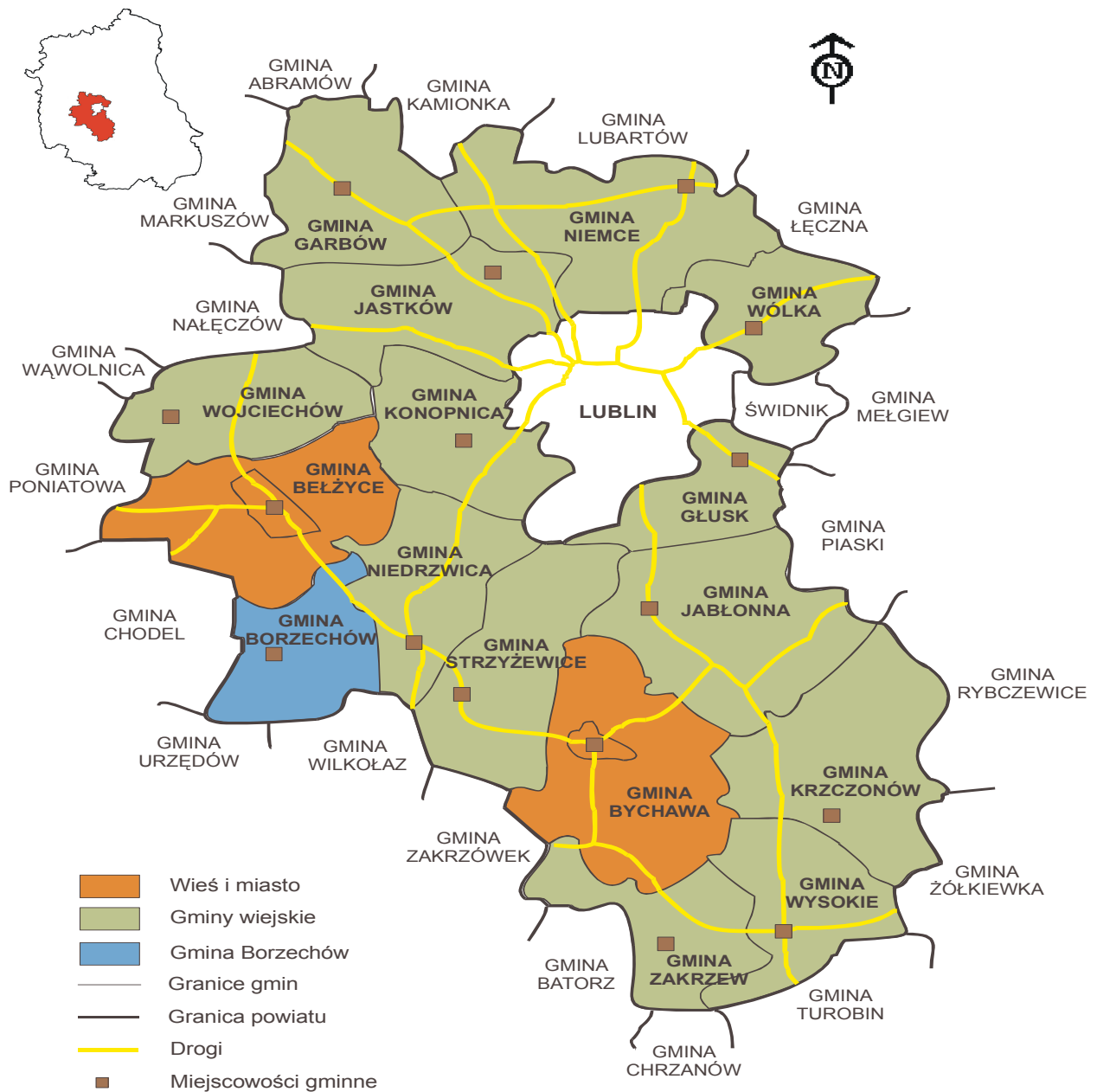
- Niedzwica Duża (powiat lubelski) od strony wschodniej,
- Chodel (powiat opolski) od strony zachodniej,
- Bełżyce (powiat lubelski) od strony północnej,
- Urzędów (powiat kraśnicki) od strony południowo-zachodniej,
- Wilkołaz (powiat kraśnicki) od strony południowo-wschodniej.

W skład Gminy wchodzi 21 miejscowości, które tworzą 20 sołectw: Borzechów - Kępa Borzechowska (pełni funkcję ośrodka gminnego), Borzechów Kolonia, Łączki - Pawłówek, Grabówka, Majdan Borzechowski, Majdan Skrzyniecki, Kłodnica Dolna, Kłodnica Górna, Białawoda, Dąbrowa, Kaźmierów, Kępa, Kępa Kolonia, Łopiennik, Łopiennik Kolonia, Majdan Radliński, Zakęcie, Ludwinów, Osina, Dobrowola - Ryczydół.

Gmina Borzechów usytuowana jest na obszarze Wyżyny Lubelskiej w obrębie jednostek fizyczno-geograficznych: Kotliny Chodelskiej, Wzniesień Urzędowskich i Równiny Bełżyckiej.

Rysunek 1. Usytuowanie gminy Borzechów w podziale administracyjnym powiatu lubelskiego

2.2. Historia Gminy

Pierwsze informacje dotyczące wsi Borzechów pochodzą z 1413 roku. Nazwa wsi pochodzi od staropolskiego imienia Borzech i oznacza "własność Borzecha". Pod względem administracyjnym tereny, jakie obejmuje obecnie gmina Borzechów w początkach XV wieku znajdowały się w granicach woj. sandomierskiego, kasztelani lubelskiej, powiecie urzędowskim. Od początków istnienia, Borzechów stanowił własność szlachecką. Właściciele ziemscy tych

terenów należeli do średniej a nawet drobnej szlachty. W 1462 roku właściciele wsi, Jan i Piotr z Borzechowa sprzedali majątek Jakubowi Synowcowi z Włostowic. W ten sposób powstała nowa wieś. Sołtys otrzymał liczne przywileje, między innymi możliwość utworzenia stawu na Kłodnicy, osadzenia karczmarza, kowala, szewca, krawca, kuśnierza i piekarza. Po 1474 roku wieś znalazła się w nowoutworzonym województwie lubelskim, pozostając w granicach powiatu urzędowskiego. W XVI w. Borzechów był własnością Grotów, którzy od posiadanej własności przyjęli nazwisko Borzechowskich. Po II rozbiorze Lubelszczyzna, a wraz z nią powiat urzędowski, znalazły się na krótko w zaborze austriackim. Ziemie należące obecnie do gminy Borzechów zostały wtedy włączone do Galicji Zachodniej, cyrkułu józefowskiego, a po 1803 r. do cyrkułu lubelskiego. W okresie Księstwa Warszawskiego (lata 1809 – 1816) Borzechów wraz z okolicami wszedł do departamentu i powiatu lubelskiego. Po upadku Księstwa i Kongresie Wiedeńskim departament lubelski został włączony do Królestwa Polskiego, funkcjonującego w ramach zaboru rosyjskiego. W podziale na jednostki administracyjne do 1830 r. teren obecnej Gminy należał do województwa lubelskiego, powiatu lubelskiego i obwodu lubelskiego z kolei w latach 1837-1914 wchodził w skład guberni lubelskiej, powiatu lubelskiego. Po odzyskaniu niepodległości, w okresie międzywojennym i po wojnie, tereny obejmujące Gminę znajdowały się w województwie lubelskim i powiecie lubelskim.

Gmina Borzechów w obecnym kształcie istnieje od 1 stycznia 1973 roku. Powstała ona z połączenia kilku gromadzkich rad narodowych z ówczesnego powiatu bełżyckiego. Zgodnie z obecnie obowiązującym podziałem gmina Borzechów należy do powiatu lubelskiego, w województwie lubelskim.

Pod względem osadnictwa najstarszymi miejscowościami w układzie historycznym są Kłodnica Dolna i Górna, które istniały już w XV wieku. Informacje o pozostałych wsiach wskazują, że powstały one przed 1882 rokiem. Osadnictwo kształtowało się w oparciu o układ wód otwartych: Chodelki, Chodlika. Pozostałością najstarszego układu osadniczego w gminie jest miejscowość Kłodnica Górna mająca układ zabudowy wiejskiej zwanej okolnicą, ze stawem na rzece Chodelce. Wieś Borzechów rozmieszczona jest równomiernie po obu stronach rzeki Chodelki.

Świadectwa wydarzeń historycznych i rozwoju osadnictwa w formie zabytków można odnaleźć na terenie całej gminy. Są to przede wszystkim domy mieszkalne z przełomu XIX i XX w., a także drewniane obiekty związane z usługami rzemieślniczymi wybudowane w okresie międzywojennym: młyny wodne, w Kłodnicy Górnej i Majdanie Skrzynieckim, kuźnie w Kępie Borzechowskiej i Zakąciu, kaszarnia w Kłodnicy Dolnej.

W Borzechowie znajduje się dawny, murowany zajazd, wybudowany najprawdopodobniej w pierwszej połowie XIX w., obecnie pełniący funkcje sklepu i magazynu. Zabytki architektury sakralnej są reprezentowane dosyć skromnie. Zaliczyć do nich należy przede wszystkim drewniany kościół w Kłodnicy Dolnej z dzwonnica, z 1929 r. (zespół kościoła parafialnego) nawiązujący swą architekturą do kościołów małopolskich. W Kolonii Borzechów znajduje się murowana kapliczka rzymsko-katolicka z 1912 r., przebudowana w latach 80 –tych.

Na obszarze Gminy znajdują się miejsca pamięci. Do najważniejszych z nich można zaliczyć dwa cmentarze: rzymsko-katolicki w Kłodnicy Dolnej i wojenny w Łączkach. Cmentarz parafialny został założony w ok. 1930 roku. Cmentarz znajdujący się w miejscowości Łączki pochodzi z 1914 r., pochowano na nim Polaków poległych w wojsku austriackim. Znajduje się on na skraju lasu, nie jest ogrodzony.

Architekturę rezydencjonalną reprezentują dwa XIX wieczne zespoły dworsko-parkowe w Kłodnicy Dolnej i Łopienniku, obydwa są obiektami prawnie chronionymi jako zabytki.

Tabela. 1. Charakterystyka prawnie chronionych zabytków

Miejscowość	Nazwa obiektu	Charakterystyka obiektu	Nr w rej.zab.
Kłodnica Dolna	zespół dworsko - parkowy	Murowany dwór z początku XIX w., murowana oficyna z 1914 r., stajnia z wozownią, obora, piwnica – lodownia wszystkie murowane z 1930 r., murowany lamus z drugiej poł. XIX w., park z pocz. XVIII w., przekształcony w XIX w.	A-918
Kłodnica Dolna	zespół kościoła	Kościół drewniany z 1929 r.	A-1083
Łopiennik	zespół dworsko-parkowy	Murowany dwór z 1881 r. i XIX – wieczny park	A-863

2.3. Ludność

Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 roku teren Gminy zamieszkiwało 3 922 osób co stanowi 2,9% ludności powiatu lubelskiego (ludność powiatu 135 tys. osób).

Gęstość zaludnienia w Gminie Borzechów ok. 58 osób /km², jest dość niska, gdyż dla powiatu lubelskiego wynosi 80 osób/km², a dla województwa lubelskiego 88,7 osób/km².

Największa liczba ludności zamieszkuje miejscowości: Borzechów (389 osób), Kłodnica Dolna (414 osób) i Borzechów Kolonia (390 osób).

Tabela 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Borzechów na dzień 31 grudnia 2006 r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców 2006 rok	W tym kobiety
1.	Białawoda	57	31
2.	Borzechów	389	203
3.	Borzechów – Kolonia	390	205
4.	Dąbrowa	106	56
5.	Dobrowola	134	73
6.	Grabówka	57	25
7.	Kaźmierów	118	53
8.	Kępa	229	113
9.	Kępa Borzechowska	162	76
10.	Kępa Kolonia	352	174
11.	Kłodnica Dolna	414	207
12.	Kłodnica Górna	302	163
13.	Ludwinów	204	95
14.	Łączki Pawłówek	130	68
15.	Łopiennik	320	161
16.	Majdan Borzechowski	96	46
17.	Majdan Radliński	115	59
18.	Majdan Skrzyniecki	141	68
19.	Osina	110	60
20.	Ryczydół	57	29
21.	Zakęcie	39	19
	Ogółem	3922	1984

Wśród mieszkańców gminy nieznacznie dominują kobiety, które stanowią 50,6% ogólnej liczby ludności gminy. Proporcje między liczbą mężczyzn a liczbą kobiet wykazują równicę w obrębie gminy. W miejscowościach: Grabówka, Kaźmierów, Kępa Borzechowska, Kępa Kolonia, Ludwinów i Majdan Skrzyniecki zamieszkuje więcej mężczyzn niż kobiet.

Analizując rozwój Gminy na przestrzeni lat 2002–2007 pod względem demograficznym należy stwierdzić, że następował niewielki spadek liczby ludności. Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy w latach 2002- 2007.

Lp.	Rok	Liczba mieszkańców
1.	2002	3990
2.	2003	3985
3.	2004	3958
4.	2005	3941
5.	2006	3922
6.	2007	3915

Konsekwencją spadku liczby ludności w ciągu kilku ostatnich lat była niekorzystna struktura wiekowa ludności, charakteryzująca się wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym (średnio 18,9%). W 2007 roku 57,5% ogółu mieszkańców gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie (2002-2007) zanotowano 206 urodzeń żywych i 315 zgonów, co ustawia wskaźnik przyrostu naturalnego na poziomie $-0,62$. Główną przyczyną ujemnego salda migracji jest oddziaływanie centrum aglomeracji lubelskiej. To bliskie sąsiedztwo terenów bardziej rozwiniętych i zurbanizowanych powoduje przesiedlanie się z terenu gminy ludności w wieku produkcyjnym.

Tabela 4 Grupy wiekowe ludności Gminy według stanu na dzień 15 października 2007r.

Przedział wiekowy	Liczba osób		Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wiek przedprodukcyjny	922	455	23,6	11,6
Wiek produkcyjny	2251	1069	57,5	27,3
Wiek poprodukcyjny	742	453	18,9	11,6

Istotnym elementem analizy stanu istniejącego są zatrudnienie i zasoby pracy. W ostatnim okresie odnotowano znaczny spadek liczby osób bezrobotnych. Stan ten odzwierciedla tabela nr 5.

Tabela 5. Stan bezrobocia na terenie Gminy w latach 2006-2007

Rok	Liczba bezrobotnych	w tym kobiety	Uprawnieni do zasiłku dla bezrobotnych
I kwartał 2006	191	95	16
III kwartał 2007	139	82	11

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy pracuje w rolnictwie. Część osób zatrudnionych jest w mieście wojewódzkim, a także w pobliskim Kraśniku i Bełżycach.

2.4. Oświata, kultura i sport

Organizacja szkół

Gmina Borzechów jest organem prowadzącym dla 3 szkół podstawowych i 1 gimnazjum. W roku szkolnym 2007/08 do szkół podstawowych uczęszcza łącznie 284 uczniów, w innych szkołach naukę pobiera 36 uczniów zamieszkałych w obwodach tych szkół. Dowożenie uczniów do szkół jest finansowane przez Gminę. Zatrudnionych jest 39 nauczycieli, w tym 3 stażystów, 4 kontraktowych, 22 mianowanych, 10 dyplomowanych.

Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej liczy 188 uczniów, w innych szkołach naukę pobiera 11 uczniów zamieszkałych w obwodzie tej szkoły. Zatrudnionych jest 19 nauczycieli, w tym 1 nauczyciel stażysta, 8 kontraktowych, 5 mianowanych, 5 dyplomowanych.

Baza

Każda ze szkół podstawowych posiada dobre warunki lokalowe i podstawowe wyposażenie w sprzęt dydaktyczny. Gimnazjum nie posiada samodzielnego budynku i zaplecza dydaktycznego.

Dydaktyka

Zewnętrznym miernikiem poziomu nauczania w szkołach są wyniki sprawdzianu i egzaminu po szkole podstawowej i gimnazjum.

W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia szkoły realizują dodatkowe programy rozwoju. Środki finansowe pochodzą z dotacji dla szkół Powiatu Lubelskiego realizowanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006. W latach 2006-2008 pozyskane środki finansowe stanowią łączną kwotę 189 742 zł.

Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej w latach 2006-2009 roku realizuje projekt językowy w ramach programu Socrates Comenius. Nawiązana została współpraca międzynarodowa z 3 szkołami z Irlandii, Czech i Niemiec. Celem projektu jest dialog międzykulturowy państw uczestników projektu, zwiększenie mobilności uczniów, wspieranie innowacji w doskonaleniu podejść pedagogicznych i sposobach zarządzania szkołą. Pozyskane środki finansowe wynoszą 20 820 euro.

Doskonalenie zawodowe:

Systematycznie rozwija się poziom wykształcenia kadry pedagogicznej. 34 nauczycieli posiada ukończone studia wyższe magisterskie, 5 nauczycieli uzupełnia studia magisterskie, 13 nauczycieli posiada kwalifikacje do nauczania 2 przedmiotów.

Analiza demograficzna środowiska szkolnego

Tabela 6 Szkoła Podstawowa w Kłodnicy Dolnej

	Liczba uczniów w klasie w poszczególnych latach								
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
0	10	13	12	16	11	7*	bd		
I	14	10	13	11	16	11	9	bd	
II	16	14	11	13	12	16	11	9	bd
III	17	16	14	12	13	11	16	10	9
IV	18	17	16	15	11	13	12	16	11
V	19	18	17	16	15	12	13	11	16
VI	16	19	18	17	16	14	10	13	11
razem	110	107	101	100	94	84	-	-	-

7* liczba dzieci urodzonych do 15.09.2007 r.

bd – brak danych

Tabela 7 Szkoła Podstawowa w Borzechowie

	Liczba uczniów w klasie w poszczególnych latach								
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
0	11	19	11	16	16	10*	bd		
I	10	11	19	11	16	16	10	bd	
II	11	10	11	19	11	16	16	10	bd
III	13	11	10	11	19	11	16	16	10
IV	16	13	12	11	11	19	11	16	16
V	16	16	13	11	10	11	19	11	16
VI	16	16	16	13	11	10	11	19	11
razem	93	96	92	92	94	93	-	-	-

10* liczba dzieci urodzonych do 15.09.2007 r.

bd – brak danych

Tabela 8 Szkoła Podstawowa w Kępie

	Liczba uczniów w klasie w poszczególnych latach								
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
0	10	9	11	11	10	13*	bd		
I	8	10	9	11	11	10	13	bd	
II	13	8	10	10	11	11	10	13	bd
III	16	13	10	10	9	11	11	10	13
IV	15	16	13	10	10	9	11	11	10
V	11	15	16	13	10	10	9	11	11
VI	15	11	15	16	13	9	10	10	12
razem	88	82	84	81	74	73	-	-	-

13* liczba dzieci urodzonych do 15.09.2007 r.

bd – brak danych

Tabela 9 Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej

	Liczba uczniów w klasie w poszczególnych latach								
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
I	67	58	61	70	52	42	40	bd	bd
II	57	67	58	61	70	55	43	bd	bd
III	64	57	67	58	61	70	54	bd	bd
razem	188	182	186	189	183	167	137	-	-

bd – brak danych

Na terenie gminy Borzechów działa jedyna instytucja kultury, jaką jest Gminna Biblioteka Publiczna w Borzechowie. W skład sieci bibliotecznej na terenie gminy wchodzi GBP w Borzechowie oraz dwie filie biblioteczne: w Kępie i Kłodnicy Dolnej. GBP ma swoją siedzibę w budynku przy remizie OSP w Borzechowie, filie mieszczą się w budynkach szkół

podstawowych. W 2008 r. planowany jest remont pomieszczeń biblioteki gminnej w związku z otrzymaniem dodatkowych pomieszczeń na działalność biblioteczną.

Biblioteka wraz z filiami swoim zasięgiem obejmuje teren całej gminy i umożliwia dostęp do swoich zbiorów, a także bezpłatnie udostępnia Internet. Dodatkowo biblioteki podejmują inne formy pracy, mające wpływ na rozwój kulturalny mieszkańców gminy Borzechów.

W ciągu roku 2006 biblioteka wraz z filiami zarejestrowała 1068 czytelników, którzy wypożyczyli 21.531 woluminów książek i czasopism. Księgozbiór biblioteki uzupełniany jest co roku i liczy ok. 17000 woluminów. Biblioteka posiada w swoich zbiorach materiały regionalne, dokumenty życia społecznego, fotografie.

W bibliotece spotykają się dzieci i młodzież, pragnące spędzić wolny czas podczas zajęć praktycznych. Są to spotkania klubów 4H, w ramach których dzieci wykonują ozdoby z wykorzystaniem różnych materiałów. Wszystkie prace wykonywane podczas zajęć można zobaczyć na wystawie w GBP w Borzechowie, na wystawach w Urzędzie Gminy oraz we wszystkich szkołach na terenie gminy.

Wraz z Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz przy pomocy innych instytucji z terenu gminy co roku Biblioteka organizuje Oplatkowe Spotkania Seniorów, konkursy wiedzy, czytelnicze i plastyczne.

Przy bibliotece działa reaktywowana w 2007 r. orkiestra dęta, do której należą dzieci i młodzież z terenu gminy. Pod kierunkiem kapelmistrza zdobywają wiedzę i umiejętności muzyczne.

Na terenie gminy odbywają się cykliczne już „Gminne Spotkania z Kulturą”, w ramach których mieszkańcy gminy mogą zapoznać się ze sztukami teatralnymi, w wykonaniu znanych artystów scen polskich.

Na terenie gminy działa także Gminny Klub Sportowy „Perła Borzechów” biorący udział w rozgrywkach A-klasy oraz młodzieżowy klub sportowy „Orliki” przy Szkole Podstawowej w Kłodnicy Dolnej. W drużynach tych grają dzieci i młodzież z terenu gminy.

Gmina posiada opracowany harmonogram imprez sportowych, wg którego corocznie odbywają się Turnieje o Puchar Wójta Gminy w takich dyscyplinach jak: tenis stołowy, biegi przełajowe oraz piłka nożna. Zawody te mają charakter cykliczny i masowy. Przeprowadzane są już od 6-7 lat i biorą w nich udział mieszkańcy gminy zarówno ci najmłodsi jak i seniorzy.

2.5. Opieka społeczna oraz ochrona zdrowia

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borzechowie swoją działalnością obejmuje teren Gminy Borzechów, która jest gminą o charakterze rolniczym. Głównym źródłem utrzymania rodzin jest praca w gospodarstwie rolnym.

Trudna sytuacja w rolnictwie spowodowała problemy finansowe i zwiększenie zapotrzebowania na pomoc społeczną. Problem ten szczególnie dotyczy ludzi młodych oraz rodzin wychowujących dzieci, którzy z powodu bezrobocia i braku możliwości podjęcia pracy nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie siebie i swoich rodzin.

Ważnym problemem środowiskowym jest niezaradność życiowa i alkoholizm. Ośrodek pomagając rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych i finansowych realizuje następujące zadania z zakresu pomocy społecznej:

1/ zadania zlecone finansowane z budżetu wojewody:

- zasiłki stałe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- dofinansowanie dożywiania dzieci,
- opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne dla osób pobierających zasiłki stałe.

2/ zadania własne finansowane z budżetu gminy:

- zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- opłata za dożywianie dzieci,
- finansowanie usług opiekuńczych dla osób wymagających tej formy pomocy.

W roku 2006r z zakresu pomocy społecznej zrealizowano:

- 9 wniosków (zasiłki stałe) na kwotę 30.902 zł
- 27 wniosków (zasiłki okresowe) na kwotę 35.946 zł
- 212 wnioski zasiłki celowe na usuwanie klęsk żywiołowych 195.722 zł
- opłata za posiłek dla 137 dzieci na kwotę 21.160 zł
- 68 zasiłki celowe na kwotę 20,000 zł

Średnia wysokość pieniężnych świadczeń - 243,91 zł

Z pomocy skorzystało 120 rodzin.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2006 r. / % /

ubóstwo	– 41,30
bezrobocie	– 14,78

długotrwała choroba - 17,83
alkoholizm - 10,43

GOPS realizuje następujące zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, które są finansowane z budżetu państwa.

- 1/ zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
- 2/ świadczenia opiekuńcze
- 3/ składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe,
- 4/ zaliczka alimentacyjna
- 5/ jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka

W 2006 roku zrealizowano:

- 280 wniosków na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami na kwotę 1.033,609 zł.
- 65 wniosków na zasiłek pielęgnacyjny na kwotę 116.703 zł
- 10 wniosków na świadczenie pielęgnacyjne na kwotę 54.250 zł
- 10 wniosków na zaliczkę alimentacyjną na kwotę 46.550 zł
- 36 wniosków na jednorazową zapomogę pieniężną na kwotę 36.000 zł

GOPS współpracuje z różnymi instytucjami, są wśród nich: Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Sąd Rejonowy, ZUS, KRUS.

Pracownicy na co dzień współpracują z pedagogami, wychowawcami, kuratorem, pielęgniarzami i innymi osobami.

Ważnym zadaniem Ośrodka jest prowadzenie pracy socjalnej, należy przez nią rozumieć wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne.

Na terenie Gminy działają: Gminny Ośrodek Zdrowia w Borzechowie i Wiejski Ośrodek Zdrowia w Kłodnicy Dolnej. Obydwie placówki podlegają pod SP ZOZ Nr 1 w Bełżycach.

W ośrodkach zdrowia pracuje:

- 2 lekarzy rodzinnych
- chirurg – onkolog – 1 raz w tygodniu
- ginekolog – 1 raz w tygodniu
- stomatolog
- 4 pielęgniarzki.

W GOZ w Borzechowie funkcjonuje gabinet rehabilitacji i fizjoterapii, w którym pracuje rehabilitantka w wymiarze ½ etatu.

2.6 Zasoby środowiska przyrodniczego

Większość terenu gminy Borzechów położona jest w granicach mezoregionu Równiny Bełżyckiej, która wchodzi w skład Wyżyny Lubelskiej. Południowa część gminy stanowi strefę graniczną między wspomnianą już Równiną a Wzniesieniami Urzędowskimi, zaś zachodni fragment części gminy leży w strefie granicznej Równicy Bełżyckiej i Kotliny Chodelskiej.

Na terenie gminy występują surowce mineralne, związane z utworami czwartorzędowymi i kredowymi: kruszywa naturalne (piaski wodnolodowcowe, rzeczne i deluwialne), torfy – wykorzystywane do celów rolniczych oraz utwory kredowe: opoki i margle.

Na obszarze gminy Borzechów dominujący udział wśród gruntów ornych mają gleby pseudobielicowe, a także brunatne, wyługowane i właściwe. Najmniej jest tu gleb glejowych, czarnych ziem i madów. Większość gleb wytworzyła się z utworów lessowych i lessopodobnych pyłowych. Przeważają wśród nich gleby lessowe niecałkowite, zaś w obniżeniach terenu gleby lessowe całkowite. Pod względem bonitacyjnym są to najlepsze gleby w gminie, mają klasy II, IIIa i częściowo IIIb, zaliczane do kompleksów buraczano-pszennych. Gleby wytworzone z utworów pyłowych mają nieco gorsze właściwości , szczególnie niska wilgotność, występują głównie w klasie IVa. Natomiast gleby wytworzone z piasków zajmują ok. 30% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Są one bardzo zróżnicowane pod względem wartości bonitacyjnej, jak i przydatności rolniczej. Występują one w klasach IVa i częściowo IIIb, zaliczane do kompleksu żytnio-ziemniaczanego. Pod trwałymi użytkami zielonymi występują przeważnie gleby organiczne, wytworzone z torfów całkowitych i niecałkowitych. Mniejszy udział mają czarne ziemie, wykształcone głównie z pyłów i lessów namytych, marginalny – mady, przeważnie glejowe.

Grunty rolne stanowią 5.767 ha (85,6%) powierzchni gminy. Grunty orne mają 80% udział – 5.414 ha. Rozkład poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów rolnych w gminie Borzechów jest następujący:

- klasa I stanowi 2,79%, czyli 188 ha
- klasa II stanowi 44,06%, czyli 2.968 ha
- klasa III stanowi 26,48%, czyli 1.784 ha
- klasa IV stanowi 10,32%, czyli 695 ha
- klasa V stanowi 1,83%, czyli 123 ha
- klasa VI stanowi 0,13%, czyli 9 ha

Pod względem klimatycznym teren gminy zaliczany jest do lubelsko-chełmskiej dziedziny klimatycznej. Jest to strefa klimatu umiarkowanego, z wpływami klimatu kontynentalnego. Średnia roczna temperatura powietrza w roku wynosi 10,5°C. Wilgotność powietrza wynosi 69% (zimą 84%, latem 56%). Suma rocznych opadów mieści się w przedziale między 550 a 700 mm.

Teren gminy Borzechów leży w granicach zlewni trzech rzek: Chodelki, Chodlika i w niewielkim stopniu rzeki Nędznicy. Chodlik jest to lewy dopływ Chodelki będącej II rzędownym dopływem rzeki Wisły. Nędznica natomiast jest dopływem Krężniczanki, lewobrzeżnego dopływu rzeki Bystrzycy, która następnie uchodzi do rzeki Wieprz.

Na terenie gminy najliczniej występuje roślinność leśna i zaroślowa. Lasy zajmują 10% powierzchni gminy. Występują w postaci niewielkich obszarów leśnych, w miarę równomiernie rozmieszczonych na terenie gminy. Powierzchnie leśne stanowią siedliska:

- lasu mieszanego świeżego,
- lasu świeżego,
- łągów olchowych,
- boru mieszanego świeżego,
- zbiorowisk olchowych.

Rolniczy charakter gminy, niewielka ilość cieków wodnych i miejsc z otwartym lustrem wody oraz zasadniczo mały udział lasów, determinują rodzaj fauny tu występującej. Reprezentują ją więc gatunki zwierząt związane z agrocenozami i gatunki leśne. Nielicznie reprezentowana jest fauna dolin rzecznych.

W granicach gminy Borzechów znajduje się niewielki fragment Chodelskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Stanowi on ogniwo łączące ciąg obszarów chronionych wzdłuż prawego brzegu Małopolskiego Przełomu Wisły. Jest on położony między Wrzelowieckim Parkiem Krajobrazowym a Kazimierskim Parkiem Krajobrazowym łącząc się bezpośrednio ze strefami otulin obydwu parków. Cały ten obszar mimo przekształceń środowiska spowodowanych gospodarką człowieka zachowuje spójność ekologiczną.

2.7. Gospodarka

Gmina Borzechów jest gminą typowo rolniczą, powierzchnia użytków rolnych wynosi 5767 ha, co stanowi ponad $\frac{3}{4}$ jej powierzchni. Dominują gleby III klasy bonitacyjnej występujące na powierzchni 2968 ha, a więc 44,0% powierzchni całej gminy. W rolnictwie zatrudnionych jest najwięcej mieszkańców Gminy. Większość gospodarstw stanowią małe

gospodarstwa rodzinne o powierzchni do 5,0 ha. Osadnictwo na terenach Gminy Borzechów ukształtowało się w oparciu o układ rzek: Chodelki i Chodlika. Zabudowa na przeważającej części obszaru Gminy ma charakter zagrodowy zwarty, w którym zlokalizowane są ośrodki usług i miejsc pracy związanych z rolnictwem lub działalnością pozarolniczą.

Na terenie Gminy zarejestrowanych jest 2030 gospodarstw rolnych i 204 podmiotów gospodarczych. Nie występują tu obiekty przemysłowe. Rozwinięty jest głównie sektor handlowy i usługowy, w znacznej mierze pełniący funkcje pomocnicze dla rolnictwa.

W działalności usługowej przeważają usługi murarskie, blacharskie, stolarskie i fryzjerskie. Sezonowo funkcjonują tu skupy owoców.

Struktura użytków rolnych i rozkład poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów rolnych w Gminie Borzechów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10 Bilans użytkowania terenów w Gminie Borzechów

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	[ha]	%
Użytki rolne	5767	85,60%
Wody	10	0,15%
Eksploatacja kopalin	18	0,27%
Tereny komunikacyjne	105	1,56%
Tereny osiedlowe	187	2,78%
Nieuzytki	18	0,27%
Pozostałe grunty	632	9,38%
Razem	6737	100%

W produkcji roślinnej dominują uprawy zbóż: mieszanki zbożowe jare, pszenica ozima, jęczmień jary, uprawa ziemniaków i buraków cukrowych. W zakresie sadownictwa, najlepiej rozwiniętego w południowej części Gminy, najpowszechniejsza jest uprawa malin, jabłoni, grusz, śliw, wiśni, czereśni, porzeczek i agrestu.

Hodowla zwierząt opiera się głównie na trzodzie chlewnej. Nieco mniejsze znaczenie ma hodowla bydła, nastawiona głównie na produkcję mleka.

Na terenie Gminy Borzechów lasy zajmują powierzchnię ok. 699 ha, z czego 14,8 ha to lasy państwowe. Lasami Skarbu Państwa zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych i Nadleśnictwo Świdnik. Podstawę działań w zakresie prawidłowej gospodarki leśnej stanowią zapisy Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów. Na terenie Gminy Borzechów takie plany zostały sporządzone dla 684 ha lasów prywatnych. W obszarze gminy dość intensywnie prowadzone są zalesienia gruntów, które na przestrzeni lat 2002 – 2007 wyniosły ok. 30,0 ha, co przedstawia tabela 11.

Tabela 11 Zestawienie wykonanych zalesień.

Rok	Powierzchnie zalesień
2002	8,5 ha
2003	10 ha
2004	2,5 ha
2005	3,0 ha
2006	3,0 ha
2007	3,0 ha

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy obszar planowany pod dalsze zalesienie wynosi ponad 220 ha.

2.8. Ochrona przeciwpożarowa

Teren gminy zabezpiecza 11 jednostek OSP oraz Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Bełżycach. Jednostka OSP Borzechów typu S 2 włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, 9 jednostek typu S 1 oraz 1 jednostka typu M posiadająca na wyposażeniu jedynie motopompę, oraz sprzęt towarzyszący. Jednostki te dysponują łącznie 11 samochodami, 23 motopompami, w tym 5 szlamowymi i 2 agregatami oświetleniowymi. Sprzęt ten w wielu przypadkach jest zaawansowany wiekowo lecz pozostaje nadal sprawny technicznie.

Jednym z kryteriów oceny stanu bezpieczeństwa pożarowego jest analiza palności i miejscowych zagrożeń. Gmina Borzechów jest jedną z bezpieczniejszych w powiecie lubelskim, lecz mimo to w latach 2006-2007 powstało ogółem 60 zdarzeń w tym 18 pożarów i 42 miejscowych zagrożeń. Najczęściej paliły się budynki gospodarcze, ścierniska, nieużytki oraz poszycie leśne. Likwidacja skutków miejscowych zagrożeń dotyczyła głównie pompowania wody z zalanych obiektów, piwnic i studni w okresie wiosennym. Zdarzenia te występowały najczęściej w miejscowościach: Kol. Kępa, Kol. Borzechów, Ryczydół, Łopiennik, Ludwinów, Kłodnica, Dąbrowa, Majdan Skrzyniecki, Łączki, Osina. Największe zagrożenie wystąpiło przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej gdzie dzięki zaangażowaniu wszystkich jednostek OSP i pomocy JRG Bełżyce z pompą wysokiej wydajności udało się uratować obiekt przed zalaniem.

Aby utrzymać zadawalającą gotowość bojową jednostek prowadzone są szkolenia oraz gminne zawody sportowo-pożarnicze. Prowadzone również są akcje profilaktyczne z zakresu ochrony p.poż. w szkołach. Od kilku lat gmina Borzechów reprezentowana jest na eliminacjach powiatowych i wojewódzkich Turnieju Wiedzy Pożarniczej oraz konkursie plastycznym.

Ważnym elementem wpływającym na gotowość bojową jest stan bazy lokalowej oraz ilość i stan sprzętu będącego na wyposażeniu jednostek. Stan większości strażnic jest dobry i istnieją odpowiednie warunki do garażowania pojazdów i przechowywania sprzętu pożarniczego.

Mimo skromnych środków finansowych corocznie pozyskuje się dodatkowy sprzęt i samochody pożarnicze oraz wykonywane są remonty strażnic.

2.9. Infrastruktura techniczna

Odpowiednia polityka inwestycyjna w poprzednich latach spowodowała, że Gmina Borzechów posiada dosyć dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. **Najbardziej rozbudowana jest sieć wodociągowa**, która powstała w przeważającej większości w okresie od 1990 do 2000 r. Łączna długość sieci wynosi 62 km, a podłączonych do niej jest 1110 gospodarstw domowych. **Zwodociągowanie wynosi 99% terenu Gminy**. Pozostałe 1% niezwodociągowanego obszaru Gminy stanowią kolonijne części miejscowości: Kolonia Borzechów, Majdan Skrzyniecki, Łopiennik. Woda jest tam czerpana ze studni kopanych. Nie planuje się ich przyłączenia do sieci wodociągowej. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z czterech ujęć znajdujących się w miejscowościach: Łączki, Borzechów, Kaźmierów i Ludwinów. Każde z ujęć wody posiada po dwie niezależne studnie głębinowe, a ujęcia w Borzechowie i Łączkach wyposażone są w stacje uzdatniania wody. Użytkownikiem i eksploatatorem ujęć wody jest Zakład Budowy i Eksploatacji Wiejskich Urządzeń Komunalnych w Bełżycach.

Na terenie gminy nie ma infrastruktury technicznej związanej z gospodarką ściekową i odpadami komunalnymi. Mieszkańcy odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb), których zawartość wywożona jest wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków w Bełżycach. Aktualne rozwiązania gospodarki odpadami na terenie gminy w dużym stopniu spełniają wymagania związane z ustawą o odpadach. Selektywna zbiórka odpadów została wprowadzona w ok. 70% gospodarstw domowych. Zbiórka odpadów segregowanych do pojemników na szkło i plastik obejmuje teren całej gminy. Unieszkodliwianiem odpadów powstających na terenie gminy poprzez ich składowanie zajmuje się Przedsiębiorstwo Drogowe i Oczyszczania Sp. z o.o. w Kraśniku.

Obszar gminy jest zgazyfikowany w ok. 80%. **Sieć gazowa wybudowana w latach 1996 - 2006 ma długość 50 km i liczy 695 przyłączy domowych**. Ze względu na brak możliwości

podłączenia, sieci gazowej nie ma w miejscowościach: Kaźmierów, Kępa, Kolonia Kępa, Majdan Skrzyniecki. Zgodnie z programem opracowanym przez Zakład Gazowniczy gazyfikacja tych wsi może nastąpić po wykonaniu sieci gazowej w miejscowościach Radlin i Borów położonych na terenie gminy Chodel.

W budynkach szkół w Borzechowie, Kłodnicy Dolnej i Kępie oraz budynku Urzędu Gminy i budynku komunalnym w Borzechowie stanowiących mienie gminy funkcjonują wybudowane w latach 2000-2006 nowoczesne kotłownie gazowe.

Sieć energetyczna obejmuje cały teren Gminy. Zaopatrzenie w energię odbywa się ze stacji transformatorowych i linii średniego napięcia będących własnością Zakładu Energetycznego. Ogólny stan linii jest dobry jednak w takich miejscowościach jak: Łopiennik, Kolonia Łopiennik, Majdan Radliński, Borzechów, Kępa Borzechowska, Kępa konieczna jest modernizacja przestarzałych już urządzeń energetycznych. Szczególnie zła sytuacja jest w miejscowości Kolonia Łopiennik.

Również wybudowana przez Gminę i mieszkańców w latach 1994 –1999 sieć telekomunikacyjna obejmuje cały obszar gminy. Funkcjonują dwie automatyczne centrale telefoniczne w Borzechowie i Łopienniku do których przyłączone jest 95% gospodarstw domowych.

Łączna długość dróg powiatowych i gminnych na terenie gminy wynosi 107,9 km z czego drogi gminne stanowią 65,8 km w tym utwardzone 20 km. Ogólny stan techniczny nawierzchni dróg powiatowych jest zły. W przeciwieństwie do dróg powiatowych stan techniczny istniejących nawierzchni asfaltowych dróg gminnych jest dobry. Większość z nich została wybudowana lub zmodernizowana w ostatnich latach. Plany inwestycyjne gminy przewidują zarówno budowę nowych dróg jak i modernizację istniejących nawierzchni na wybranych odcinkach.

Tabela 12. Zakres i źródła finansowania inwestycji zrealizowanych w okresie ostatnich 5 lat

Lp	Nazwa zadania	Okres realizacji (lata)	Łączne wydatki /zł/	W tym środki pozyskane z zewnątrz /zł/	Osiągnięte efekty
I	OŚWIATA				
1.	Budowa gimnazjum i sali gimnastycznej w Kolonii Borzechów	2003- 2006	2 055 000	850 000 Fun.Roz. Kult. Fizycz. Kont. Wojewódzki	Wybudowano salę gimnastyczną i stan zamknięty budynku gimnazjum, poprawa infrastruktury sportowej

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

Wymiana stolarki drzwiowej i okiennej w Szkole Podstawowej w Borzechowie i Kępie	2003- 2005	128 000	-	Wymieniono wszystkie okna na PCV w dwóch szkołach podstawowych, efekt ekonomiczny w postaci zmniejszenia kosztów ogrzewania
Remont wszystkich sanitariatów w Szkole Podstawowej w Borzechowie, Kępie i Kłodnicy Dolnej	2003- 2006	100 000	-	Poprawa warunków sanitarnych i epidemiologicznych szkół eliminujących zagrożenia chorobowe uczniów
Modernizacja stołówek szkolnych w Szkole Podstawowej w Borzechowie i Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej	2003- 2005	30 000	12 000 Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich	Dostosowanie warunków i sposobu przygotowania posiłków dla dzieci dożywających się do norm unijnych
Wyposażenie w sprzęt dydaktyczny świetlicy przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej	2003	15 000	6 000 Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich	Lepsza organizacja pracy z uczniami dojeżdżającymi i zapewnienie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego
Urządzenie pracowni komputerowych w Szkole Podstawowej w Borzechowie, w Kępie i Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej	2003-2006	85 000	46 000 Minist. Edukacji Narodowej	Unowocześnienie zaplecza dydaktycznego szkół, wyrównanie szans edukacyjnych uczniów
Modernizacja kotłowni olejowej na gazową w Gimnazjum i SP w Kłodnicy Dolnej	2005	30 000	-	Efekt ekonomiczny w postaci obniżenia kosztów ogrzewania w stosunku do ogrzewania olejowego o 1/3
Budowa rowu zabezpieczającego przed zalewaniem (odwadniającego) przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej	2004	16 000	-	Zabezpieczenie budynku przed zalaniem, redukcja kosztów remontów budynku
Budowa trzech boisk sportowych w Kępie, Kłodnicy Dolnej, Majdanie Skrzyńskim	2003- 2006	48 000	-	Wzbogacenie infrastruktury sportowej; udostępnienie obiektów sportowych dla mieszkańców i klubów sportowych działających na terenie gminy
Remont dachu na budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Kłodnicy Dolnej	2007	27 000	-	Zabezpieczono budynek przed zaciekami przez uszkodzony dach i kominy

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

	Przygotowania do budowy obiektu sportowo - rekreacyjnego wraz z zapleczem w Kolonii Borzechów	2005- 2007	55 000	-	Opracowano dokumentację budowy oraz wykupiono ponad 1,20ha gruntów pod obiekt sportowo-rekreacyjny zlokalizowany przy nowobudowanym gimnazjum. w celu stworzenia zaplecza sportowo – rekreacyjnego dla zespołu szkół (szkoła podstawowa, gimnazjum) oraz mieszkańców gminy
II	KULTURA				
12.	Renowacja cmentarza z okresu I wojny światowej w Łączkach – Pawłówku oraz pomnika – mogiły z II wojny w Wałach Kępskich	2006	8 500	-	Gruntownie odnowiono dwa obiekty pamięci narodowej
13.	Wyposażenie w sprzęt komputerowy Gminnej Biblioteki Publicznej w Borzechowie	2004	14 000	14 000 Minist. Kultury	Stworzono możliwość do bezpłatnego korzystania z internetu dla dzieci i młodzieży
14.	Remont pomieszczeń Gminnej Biblioteki Publicznej w Borzechowie	2003-2005	19 000	-	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, przebudowa wejścia do Biblioteki i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, obniżenie kosztów ogrzewania pomieszczeń w sezonie jesienno-zimowy
III	GAZYFIKACJA				
15.	Budowa sieci gazowej w Kłodnicy Dolnej	2005	335800	164000 WFOŚiGW Zakład Gazowniczy	Wybudowano 9076 m sieci gazowej wraz z przyłączami i 74 szt. przyłącza domowe
16.	Budowa sieci gazowej w Kłodnicy Górnej, Ryczydole, Dobrowoli, Dąbrowie	2006	386000	100000 WFOŚiGW Zakład Gazowniczy	Wybudowano 11996 m sieci gazowej wraz z przyłączami i 124 szt. przyłącza domowe
IV	EKOLOGIA				
17.	Urządzenie terenów zieleni w centrum Borzechowa oraz nasadzenia krzewów w Łopienniku i Kol.Kępie	2005	22 000	12 000 WFOŚiGW	Nasadzenia kilkuset sztuk drzew i krzewów w celu poprawy estetyki miejscowości
V	BUDOWNICTWO I PLANOWANIE PRZESTRZENNE				
18.	Budowa drogi w Majdanie Borzechowskim	2003	329 000	305 900 SAPARD FOGR	Powstał odcinek drogi o długości 945 m o nawierzchni asfaltowej

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

Budowa drogi w Majdanie Skrzyneckim	2003- 2007	438 000	300 000 FOGR, MSWiA.	Powstał odcinek drogi o długości 1400 m o nawierzchni asfaltowej.
Budowa drogi w m. Kępa / Wały Kępskie /	2003	390 000	335 000 SAPARD FOGR	Powstał odcinek drogi o długości 1136 m o nawierzchni asfaltowej
Budowa drogi w m. Kolonia Łopiennik	2004- 2006	542000	460 000 FOGR MSWiA	Powstał odcinek drogi o długości 1450 m o nawierzchni asfaltowej
Budowa drogi dojazdowej do Szkoły Podstawowej w Kępie	2004	25000	-	Powstał odcinek drogi o długości 120 m o nawierzchni asfaltowej
Utwardzenie plac przy remizie OSP w Kolonii Kępie	2004	37 000	-	Wykonano nawierzchnię asfaltową placu o powierzchni 725 m ²
Odbudowa po powodzi mostu na rzece Chodelce w Majdanie Skrzyneckim	2006	118 000	87 000 MSWiA	Odbudowano zniszczony po powodzi w 2006 r. most żelbetowy na rzece Chodelce
Odbudowana po powodzi przepustu w Kol. Borzechów	2006	87 000	59 000 MSWiA	Odbudowano zniszczony po powodzi w 2006 r. przepust żelbetowy na dopływie rzeki Chodelki
Budowa drogi w m. Białawoda	2007	104 000	75 000 FOGR	Wybudowano odcinek drogi o nawierzchni asfaltowej dł. 200 m.
Odbudowa dróg gminnych w miejscowościach: Kłodnica Dolna, Kępa Borzechowska, Dąbrowa	2007	416 000	295 000 MSWiA	Odbudowano zniszczone odcinki dróg o ogólnej dł. 2200 m o nawierzchni asfaltowej i tłuczniowej
Remonty i utrzymanie dróg gminnych	2003- 2007	200 000	-	Utrzymano w należytym stanie technicznym drogi gminne w celu zachowania bezpieczeństwa w ruchu drogowym
Opracowanie dokumentacji i budowa chodnika w Borzechowie i Kłodnicy Dolnej oraz parkingu w Majdanie Radlińskim	2004-2007	183 000	12 000 PZU	Gmina opracowała dokum. projektową oraz zakupiła materiały na budowę 1100 mb chodnika przy drodze powiatowej w Borzechowie i Kłodnicy Dolnej oraz parkingu w Majdanie Radlińskim w celu poprawienia bezpieczeństwa pieszych .

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

	Remont odcinka drogi powiatowej w miejscowości Grabówka.	2005	60 000	-	Gmina zakupiła materiały na remont odcinek drogi powiatowej o długości 2 km
	Remont budynku administracyjnego Urzędu Gminy	2006	45000	-	Wymiana stolarki okiennej, termoizolacja styropianem, poprawa wyglądu i estetyki, obniżenie kosztów ogrzewania
	Aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Borzechów	2004	150 000	-	Wprowadzono zmiany w obowiązującym od 2002 r. miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy
VI	OCHRONA POŻAROWA				
33.	Dokończono budowę strażnicy OSP w Ludwinowie	2003	460 000	60 000 ZW ZOSP	Poprawa bazy lokalowej jednostki OSP.
34.	Zakup trzech samochodów pożarniczych	2003- 2005	180 000	160 000 ZW ZOSP, WFOŚiGW	Zakupiono trzy samochody pożarnicze w tym jeden typu ciężkiego dla jednostek OSP w Borzechowie, Ryczdole i Ludwinowie, polepszenie bezpieczeństwa przeciwpożarowe
35.	Remonty budynków remiz Ochotniczych Straży Pożarnych	2003- 2006	136 000	60 000 ZW ZOSP	Przeprowadzono remonty strażnic w : Majdanie Borzechowskim, Łączkach-Pawłótku, Kol. Kępie, Kępie, Borzechowie, Kolonii Borzechów, Kłodnicy, Ryczdole – Dobrowoli, Łopienniku, poprawiono warunki lokalowe i estetyczne budynków OSP
36.	Doposażenie jednostek OSP w specjalistyczny sprzęt niezbędny podczas akcji ratowniczo- gaśniczych	2003- 2007	72 000	20 000 KG PSP	Znacznie podniesiono sprawność i gotowość bojową jednostek
	RAZEM		7.346.300	3.432.900	

Analiza zrealizowanych inwestycji w latach 2003 – 2007 wykazała, że podstawowymi kierunkami inwestowania były budownictwo drogowe, na które Gmina wydała 2 929 000,00 zł. (40% środków inwestycyjnych), oświata, która pochłonęła 35% środków inwestycyjnych w Gminie Borzechów (2 589 000,00 zł), ochrona przeciwpożarowa (848 000,00 zł) i gazyfikacja (777 000,00 zł). Należy koniecznie wspomnieć, że realizacja tak wielu zadań nie byłaby

możliwa bez pozyskanych środków zewnętrznych w kwocie 3.432 900,00 zł, co zabezpieczyło 47% kosztów realizowanych inwestycji.

Dotychczasowe tempo realizacji inwestycji to wynik dużego zaangażowania i dobrej współpracy władz gminnych i środowisk lokalnych. Aby sprostać potrzebom społecznym samorząd lokalny jest zmuszony do szukania innych źródeł finansowania inwestycji. Pomimo pozyskania znaczących środków inwestycyjnych zewnętrznych ich ilość jest nadal niewystarczająca.

Nadal istniejące zapóźnienia infrastrukturalne stanowią podstawową barierą dalszego rozwoju Gminy. Niwelowanie różnic pomiędzy Gminą Borzechów a sąsiednimi gminami i regionami jest najważniejszym z działań władz gminnych. Pomimo dużego zainwestowania stan infrastruktury wymaga ciągłej modernizacji. Poprawa infrastruktury oświatowej i drogowej jest nadal jednym z naczelných celów Gminy.

Osiągnięcie sprawnego funkcjonowania gminy wymaga z jednej strony właściwego zarządzania zasobami gminy, a z drugiej strony niezbędne do tego jest zapewnienie stabilnych źródeł dochodów.

2.10. Możliwości finansowe gminy

Zadania realizowane w ramach Strategii Rozwoju mogą być finansowane z różnych źródeł. W polskim systemie finansowym są to źródła wewnętrzne i zewnętrzne. Źródła wewnętrzne oznaczają środki pochodzące z terenu gminy od podmiotów gospodarczych, budżetu lokalnego czy od mieszkańców. Natomiast źródła zewnętrzne to środki pochodzące od podmiotów funkcjonujących poza terenem gminy lub umiejscowionych organizacyjnie poza gminą.

Podstawowe rodzaje środków finansowych, które mogą być wykorzystane przy realizacji zadań Strategii Rozwoju można zestawiać następująco:

- środki własne podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstw) istniejących na terenie gminy;
- środki własne podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstw) spoza terenu gminy, krajowych i zagranicznych;
- środki budżetowe z budżetu gminnego, pozyskane w formie racjonalizacji wydatków budżetowych(oszczędności) lub w drodze zaplanowanych wydatków budżetowych;
- środki budżetowe z budżetów powiatowych i wojewódzkich;
- środki rządowe z budżetu centralnego i budżetu wojewody;

- środki celowe funduszy ekologicznych (od Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, poprzez fundusze wojewódzkie, aż po fundusz gminny);
- środki pochodzące z fundacji ekologicznych;
- środki z banków komercyjnych;
- środki funduszy inwestycyjnych;
- środki pochodzące z budżetów gospodarstw domowych;
- środki pochodzące z samoopodatkowania się społeczności lokalnych;
- środki pochodzące z darowizn, specjalnych emisji znaczków i innych wydawnictw;
- środki pochodzące z zasobów finansowych towarzystw ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych;

Na ogół trudno jest sfinansować całość inwestycji z jednego źródła (np. z jednego funduszu lub jednego banku) lub za pomocą jednego instrumentu (np. tylko dotacji czy kredytu). Jednocześnie nie należy rozpoczynać inwestycji jeżeli całość zapotrzebowania na nakłady inwestycyjne nie zostaną zbilansowane źródłami finansowymi, czyli jeżeli nie jest zamknięty montaż finansowy. Wyszukiwanie i łączenie wielu różnych źródeł i form finansowania danej inwestycji jest dziedziną inżynierii finansowej. Podmioty przygotowujące się do realizacji inwestycji muszą skrupulatnie obserwować rynek finansowy, aby odpowiednio do swoich planów inwestycyjnych i własnych możliwości finansowych dobierać źródła i formy finansowania realizowanych przez siebie inwestycji.

Przy doborze środków warunkujących i wspierających przedsięwzięcia w ramach strategii rozwoju, jak również planów rozwoju lokalnego należy również pamiętać o możliwościach wykorzystania wsparcia nie finansowego.

Chodzi przede wszystkim o takie formy jak:

- wsparcie rzeczowe w różnej postaci;
- wkład pracy własnej mieszkańców gminy.

Przedsięwzięcia bezinwestycyjne mogą być, w warunkach niedostatku dostępnych źródeł finansowych, bardzo interesującym uzupełnieniem realizacji zadań. Są także wyrazem bezpośredniego zaangażowania mieszkańców gminy w realizację strategii.

Środki finansowe z budżetu gminnego stanowią najbardziej elastyczne źródło finansowania przedsięwzięć, o najszerszym zakresie stosowania.

Środki budżetowe z budżetów powiatowych i wojewódzkich mogą być praktycznie wykorzystywane tylko do takich przedsięwzięć, które mają znaczenie ponad gminne lub są szczególnie ważne dla obszarów problemowych.

Na wsparcie ze środków budżetu centralnego lub wojewody mogą liczyć tylko te przedsięwzięcia, które mają strategiczne znaczenie dla gospodarki kraju lub regionu (inwestycje centralne).

Interesującym źródłem są również środki pomocowe, pochodzące zwłaszcza z Unii Europejskiej. Należy jednak pamiętać, że donatorzy unijni stawiają określone wymagania merytoryczne (wysoka jakość), formalne (kompletna dokumentacja) oraz finansowe (własny wkład) przed składanymi projektami. Większość projektów przygotowywanych w Polsce pomimo iż spełnia warunki i charakteryzuje się dostateczną rzetelnością merytoryczną i solidnością formalną nie uzyskuje wsparcia finansowego ze względu na brak środków finansowych.

Sposoby finansowania zadań strategicznych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Borzechów

Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska.

Tabela 13 Gmina Borzechów– główne źródła finansowania w dziedzinie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska.

Nazwa zadania	Źródło finansowania
Poprawa wizerunku i estetyki w gminie	<ul style="list-style-type: none">▪ budżet gminy;▪ właściciele obiektów;▪ budżet państwa
Program podnoszenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">▪ FOŚiGW:▪ MEN;▪ Unia Europejska
Dokończenie budowy sieci gazowej i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	<ul style="list-style-type: none">▪ budżet gminy;▪ Unia Europejska :▪ PGNiG:
Budowa i modernizacja dróg	<ul style="list-style-type: none">▪ budżet gminy;▪ Zarząd Dróg Powiatowych Lublin;▪ Unia Europejska

Gospodarka

Tabela 14 Gmina Borzechów – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny gospodarki.

Nazwa zadania	Źródła finansowania
Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet gminy
Stworzenie systemu wszechstronnej promocji gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet gminy; ▪ Unia Europejska
Nowoczesne doradztwo dla rolników, przedsiębiorców i bezrobotnych – rozwój zasobów ludzkich.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet powiatowy; ▪ budżet państwa; ▪ Unia Europejska ▪ Izby Rolnicze
Tworzenie gospodarstw specjalistycznych, agroturystycznych i ekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet gminy; ▪ inwestor ▪ Unia Europejska

Sfera społeczna

Tabela 15 Gmina Borzechów – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny społeczeństwo.

Nazwa zadania	Źródła finansowania
Utrzymanie obecnego profilu usług opieki medycznej na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet państwa
Budowa i modernizacja placówek oświatowych i obiektów sportowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet gminy; ▪ budżet państwa; ▪ Unia Europejska
Wsparcie funkcjonowania Ludowych Zespołów Sportowych, Ochotniczych Straży Pożarnych oraz pozostałych stowarzyszeń i organizacji społecznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet gminy; ▪ budżet państwa
Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez kulturalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bezinwestycyjnie
Upowszechnienie i rozwój cyklicznych imprez sportowo – rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bezinwestycyjnie

Formułowanie strategii lokalnego rozwoju to wyznaczanie **celów**, których osiągnięcie powinno przyczyniać się do stałego podnoszenia jakości życia mieszkańców gminy. Osiągnięcie strategicznych celów powinno następować poprzez wprowadzanie w życie **strategicznych planów działania** przyjmujących postać programów, projektów, budżetów, polityk, regulaminów lub standardowych procedur operacyjnych.

Budżet jest jednorazowym planem finansowym, który określa alokację zasobów finansowych koniecznych do realizacji określonych działań w danej jednostce czasu. Jest elementem zarówno programów, jak i projektów – jakkolwiek stopień dokładności zapisów budżetowych jest w obu przypadkach różny. Zapisy budżetowe określają m.in. sposoby finansowania zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć. Konieczność budżetowania zadań (programów) została wyraźnie określona w ustawie o finansach publicznych. Przepis art. 166 ust.1 pkt.4 tej ustawy ustala jednoznacznie obowiązek wyodrębniania w uchwałach budżetowych jednostek samorządu terytorialnego limitów wydatków (budżetów) na wieloletnie programy inwestycyjne.

W niniejszym dokumencie zaprezentowano wyniki prognozy finansowej gminy Borzechów na lata 2007-2015.

Prognoza finansowa została przygotowana w oparciu o szczegółową analizę poszczególnych źródeł dochodów i wydatków budżetowych w wykonaniu budżetów gminy Borzechów w latach 2005, 2006 oraz planu na rok 2007.

Założenia makroekonomiczne

Na potrzeby prognozy finansowej gminy Borzechów przyjęto zaprezentowane poniżej założenia makroekonomiczne. Podstawą tych założeń były dostępne analizy i prognozy rynkowe. Dane dotyczące inflacji i PKB przyjęte zostały na podstawie „Prognozy makroekonomicznej na lata 2005-2020” (W przypadku lat 2005-2007 wykorzystano prognozę zawartą w Programie Konwergencji na lata 2004-2007 przygotowaną przez Departament Polityki Finansowej i Statystyki Ministerstwa Finansów. Prognoza na lata 2008-2020 została sporządzona z wykorzystaniem modelu gospodarki polskiej opracowanego w Departamencie Analiz i Prognoz Ekonomicznych Ministerstwa Gospodarki i Pracy.

Tabela 16 Przyjęte założenia makroekonomiczne z „Prognozy makroekonomicznej na lata 2007-2015”

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wskaźniki makroekonomiczne									
inflacja CPI [%]	2,5	2,8	3,0	3,4	3,7	3,6	3,5	3,5	3,4
roczny wzrost PKB [%]	5,6	5,2	5,6	6,1	5,5	5,2	5,0	4,9	5,0
Założone stopy procentowe dla PLN									
WIBOR 1M	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
WIBOR 3M	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Oprocentowanie kredytów komercyjnych	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0

Założenia do dochodów i wydatków budżetowych

Poniżej przedstawiono jedynie najważniejsze założenia dotyczące kształtowania się dochodów i wydatków budżetowych na kolejne lata prognozy.

Przy prognozowaniu dochodów budżetowych gminy Borzechów uwzględniono m.in. roczne wykonania planu dochodów budżetowych w latach 2005, 2006, oraz planu na rok 2007. Poszczególne pozycje dochodów w kolejnych latach prognozy, wynikające z klasyfikacji budżetowej, zostały skorygowane o odpowiednie współczynniki oparte na prognozie średniorocznej inflacji i PKB.

Podobne założenia zastosowane zostały przy prognozowaniu wydatków budżetowych gminy Borzechów w latach 2007 – 2015. Dane historyczne z lat 2005, 2006 oraz zamierzenia planu na 2007 rok zostały również skorygowane o współczynniki wynikające z prognozy średniorocznej inflacji i PKB

Analiza budżetów w latach 2005-2006

Dochody budżetowe

Zmieniony plan budżetu na rok 2005 wykazywał po stronie dochodów budżetu gminy Borzechów kwotę **6.083.839 PLN**.

Wykonanie dochodów budżetu gminy Borzechów na dzień 31 grudnia 2005 roku wyniosło **6.269.198 PLN**, co stanowi **103,05 %** planu rocznego.

Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Borzechów za rok 2006 przedstawia dochody budżetu gminy na poziomie **7.440.479 PLN**, wykonanie dochodów budżetu gminy Borzechów na dzień 31 grudnia 2006 roku wyniosło **7.439.738 PLN** co stanowi **99,99 %** założonego planu (po zmianach).

Poniżej przedstawiono porównanie dochodów budżetowych w latach 2005 i 2006 oraz udział poszczególnych źródeł dochodów budżetu gminy w dochodach ogółem.

Tabela 17 Zestawienie dochodów gminy Borzechów w latach 2005 i 2006

Wyszczególnienie	2005		2006		Dynamika
	PLN	%	PLN	%	%
Dochody ogółem	6.269.198,00	100	7.439.738,00	100	118,68
- dochody własne	1.085.574,00	17,02	1 267.331,00	17,04	116,79
- subwencja ogólna z budżetu państwa	3.326.616,00	53,07	3.768.939,00	50,66	113,29
z tego:					

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

Wyszczególnienie	2005		2006		Dynamika
	PLN	%	PLN	%	%
część oświatowa	2.052.579,00	61.71	2.228.169,00	59,12	
część wyrównawcza	1.208.049,00	36.32	1.526.671,00	40,51	
część równoważąca	65.988,00	1.97	14 099,00	0,38	
- dotacje celowe z budżetu państwa	1.857.008,00	29.63	2.402.524,00	32,30	129,38
z tego:					
na zadania z zakresu administracji rządowej	890.766,00	47,97	1.593.909,00	66,35	178,93
na realizację zadań własnych	280.000,00	15,07	329.540,00	13,72	117,69
- dotacje celowe na podstawie porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego	7.000,00	0,38			
- środki z innych źródeł	679.242,00	36.58	479.075,00	19,93	70,53

Na podstawie danych stwierdzono, że dominującą część dochodów budżetu gminy stanowiły w badanym okresie transfery z budżetu państwa. Wzrost dotacji świadczy o efektywnych działaniach władz gminy w pozyskaniu dodatkowych środków finansowych. W Gminie Borzechów dochody własne, mimo wzrostu, stanowiły niewielką pozycję w dochodach ogółem, w porównaniu do środków przekazywanych z budżetu państwa w formie subwencji i dotacji.

Wydatki budżetowe

Pojęcie wydatków publicznych, zasady ich klasyfikacji oraz przeznaczenie określone zostały w ustawie o finansach publicznych. Zgodne z ustawą, ujęte w budżetach gminy wydatki stanowią nieprzekraczalny limit i mogą być ponoszone wyłącznie na cele i w wysokości ustalonych w uchwale budżetowej gminy. Wydatki można analizować w podziale na wydatki bieżące i wydatki majątkowe.

Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy Borzechów za rok 2005 przedstawia wydatki budżetu gminy na poziomie **7 202 456 PLN**, co stanowi 99,06 % założonego planu (po zmianach – **7 270 939 PLN**).

Zmieniony plan budżetu na rok 2006 wykazywał po stronie wydatków budżetu gminy Borzechów kwotę **7 908 112 PLN**.

Wykonanie wydatków budżetu gminy Borzechów na dzień 31 grudnia 2006 roku wyniosło **7 695 011 PLN**, co stanowi **97,31%** planu rocznego.

Tabela 18 Zestawienie wydatków gminy Borzechów w latach 2005 i 2006

Wyszczególnienie	2 005		2006	
	PLN	%	PLN	%
Wydatki razem	7 202 456	100	7 695 011	100
Wydatki bieżące	5 309 564	73,72	6 101 559	79,29
wynagrodzenia i pochodne	3 253 296	61,28	3 138 781	51,45
dotacje	99 500	1,88	89 500	1,47
obsługa długu	33 709	0,64	64 333	1,06
pozostałe wydatki bieżące	1 923 059	36,22	2 808 945	46,02
Wydatki majątkowe	1 892 892	26,28	1 593 452	20,71
inwestycje J.S.T.	1 775 714	93,81	1 522 723	95,55
zakupy inwestycyjne	77 178	4,07	36 729	2,31
dotacje na inwestycje	40 000	2,12	34 000	2,14

W strukturze wydatków gminy Borzechów zdecydowanie dominują wydatki bieżące. W gminie Borzechów przy wzrastających wydatkach ogółem, udział wydatków majątkowych jest znaczny.

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

Tabela 19 Prognoza możliwości finansowych na lata 2007-2015

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE									
	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	
I.										
Dochody	7.453.817	8.457.437	7.420.780	7.572.780	7.855.972	8.138.787	8.423.644	8.718.471	9.014.899	
1.1. Dochody własne	1.264.500	1.179.905	1.213.242	1.254.492	1.300.908	1.347.740	1.394.910	1.443.731	1.492.817	
1.2. Subwencje	4.038.491	4.475.486	4.609.750	4.766.481	4.942.840	5.120.782	5.300.009	5.485.509	5.672.016	
1.3. Dotacje	1.798.847	1.484.546	1.215.288	1.139.307	1.199.724	1.220.265	1.391.225	1.789.231	1.850.066	
1.4. Środki z UE		1.317.500	382.500	412.500	412.500	450.000	337.500	0	0	
II.										
Wydatki	7.327.792	8.180.937	7.067.280	7.420.780	7.703.972	7.986.787	8.271.644	8.566.471	8.862.899	
2.1. Wydatki bieżące	6.694.315	6.467.937	6.457.280	6.870.780	7.153.972	7.386.787	7.821.644	8.066.471	8.562.899	
2.2. Wydatki majątkowe	633.477	1.713.000	610.000	550.000	550.000	600.000	450.000	500.000	300.000	
III.										
Wynik finansowy [nadwyżka/deficyt]	126.025	276.500	353.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	
IV.										
Przychody	100.000									
inne źródła (wolne środki na rachunku bankowym) w tym:										
4.1. tym:										
4.2. pożyczki i kredyty [obecnie zaciągnięte]	100.000									
V.										
Rozchody	226.025	276.500	353.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	95.000	
5.1. spłaty kredytów i pożyczek [obecnie zaciągniętych]	226.025	276.500	353.000	152.000	152.000	152.000	152.000	152.000	95.000	
VI.										
WYNIK [III+IV-V]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
VII.										
Zadłużenie	1.485.000	1.208.500	855.000	703.000	551.000	399.000	247.000	95.000	0	
VIII.										
Wskaźnik zadłużenia	20 %	15 %	11 %	9 %	7 %	5 %	3 %	1 %	0	
IX.										
Obsługa zadłużenia	70.000	70.000	70.000	40.000	30.000	25.000	20.000	12.000	6.000	
X.										
Wskaźnik obsługi zadłużenia	4 %	4 %	6 %	3 %	2 %	2 %	2 %	2 %	1 %	
XI.										
Planowane wydatki inwestycyjne gminy Borzechów	633.477	1.713.000	610.000	550.000	550.000	600.000	450.000	500.000	300.000	
XIII.										
Źródła finansowania										
XIII.I.										
budżet gminy Borzechów		395.500	227.500	137.500	137.500	150.000	112.500	500.000	300.000	
XIII.II.										
Inne źródła finansowania, w tym UE i EOG		1.317.500	382.500	412.500	412.500	450.000	337.500	0	0	

Wprowadzenie przez gminę nowoczesnego systemu zarządzania finansowego stwarza możliwość do świadomego i racjonalnego planowania, nie tylko w bliskiej – rocznej perspektywie, ale także w dalszej. Pozwoli to na realizację większych przedsięwzięć o bardziej odległym horyzoncie czasowym.

Podstawą uzyskania środków finansowych na wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Borzechów w latach 2007–2015 jest:

- przeznaczenie maksymalnej ilości środków własnych z budżetu gminy (środki przeznaczone na inwestycje) na pokrycie wkładu własnego.

III ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH

3.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych.

Jej podstawowym zadaniem jest uporządkowanie informacji.

Analiza SWOT jest stosowana we wszystkich niemal obszarach planowania strategicznego, jako narzędzie uniwersalne, niezbędne w analizach strategicznych, stanowiących bazę dla planowania strategicznego.

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji kategorii słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń:

S (<i>Strengths</i>)	– mocne strony,
W (<i>Weaknesses</i>)	– słabe strony,
O (<i>Opportunities</i>)	– szanse,
T (<i>Threats</i>)	– zagrożenia.

Głównym celem analizy SWOT jest określenie aktualnej i perspektywicznej pozycji gminy Borzechów.

Zakres rodzajowy czynników, które mają wpływ na przedmiot analizy SWOT jest bardzo szeroki. Skuteczna ich identyfikacja jest podstawą analizy SWOT. Pomocnym w celu identyfikacji tych czynników jest schemat dzielący czynniki analizy SWOT na cztery kategorie:

- Zewnętrzne, pozytywne (szanse lub okazje). Należy znaleźć w otoczeniu kluczowe czynniki, które pozwolą na utrzymanie pozycji lub jej ekspansję, a jednocześnie osłabiają zagrożenia. Szanse mają pozytywny wpływ na rozwój i pokonywanie barier płynących z otoczenia.
- Zewnętrzne, negatywne (zagrożenia). Należy zidentyfikować w otoczeniu kluczowe czynniki, które są przeszkodą dla utrzymania pozycji, rozwoju lub ekspansji. Zagrożenia mają negatywny wpływ przede wszystkim na utrzymanie pozycji, jak również na perspektywy rozwoju. Skuteczna ich identyfikacja jest podstawą opracowania prawidłowej strategii. Czynniki zewnętrzne mogą w jednym przypadku być szansą, a w innych są zagrożeniem. Typowymi przykładami jest polityka gospodarcza prowadzona przez państwo, tendencje rynkowe, koncesjonowanie działalności gospodarczej.

- Wewnętrzne, pozytywne (mocne strony). Identyfikacja mocnych stron wynika ze znajomości przedmiotu analizy. Im ta znajomość jest głębsza, tym wynik analizy jest bardziej efektywny. Mocne strony zależą od rodzaju przedmiotu analizy. Całkowicie inaczej będzie prowadzona ich identyfikacja w przypadku przedsiębiorstwa, a inaczej w przypadku analizy jednostki samorządu terytorialnego, w ramach której przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym muszą być ściśle powiązane z zadaniami społecznymi. Praktycznie w każdym przypadku mocne strony są wynikiem wszelkiego rodzaju zasobów i kwalifikacji przedmiotu analizy.
- Wewnętrzne, negatywne (słabe strony). Identyfikacja słabych stron przebiega podobnie jak identyfikacja mocnych stron przedmiotu analizy i jest wynikiem znajomości przedmiotu analizy. Praktycznie jednak w każdym przypadku słabe strony są wynikiem wszelkiego rodzaju braku zasobów i braku kwalifikacji przedmiotu analizy.

Sporządzając analizę wzięto pod uwagę uwarunkowania charakterystyczne dla gminy Borzechów, jako potencjału cywilizacyjnego, a także dotychczasowe wyniki konsultacji społecznych.

Przy ich ocenie zadano sobie następujące pytania:

- Czy te składniki diagnozy stanu i potencjału rozwoju gminy są nadal aktualne i opisują stan faktyczny?
- Czy mają one związek z problemami rozwoju gminy, które trzeba rozwiązać?
- Jeżeli trzeba coś zmienić, to co, jak i dlaczego?

Analizę SWOT najlepiej przeprowadzić strukturalnie, wyznaczając obszary analizy gminy. Takimi wspólnymi obszarami na potrzeby analizy SWOT dla gminy Borzechów są następujące dziedziny:

gospodarcza,

społeczna,

środowisko,

techniczna.

Tabela 20 Analiza SWOT

DZIEDZINA GOSPODARCZA	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozwinięte rolnictwo. 2. Rozwinięte usługi i handel. 3. Korzystne warunki naturalne do produkcji rolniczej. 4. Dostępność do istniejącej infrastruktury. 5. Dobre walory przyrodnicze i terenowe do promocji gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczone możliwości zbytu produktów rolnych. 2. Słabo rozwinięte usługi turystyczne. 3. Niewystarczająca ilość uzbrojonych terenów do aktywizacji gospodarczej. 4. Nierównomierny rozwój sołectw tzw. „wsie daleko od szosy”. 5. Słabo wykorzystane walory turystyczne i przyrodnicze
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego. 2. Rozwój turystyki i agroturystyki. 3. Pozyskiwanie inwestorów spoza gminy. 4. Dalszy rozwój zakładów rzemieślniczych. 5. Powiększenie i unowocześnienie gospodarstw rolnych. 6. Pełne uzbrojenie terenów budowlanych w infrastrukturę techniczną. 7. Profesjonalna, konsekwentna promocja gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieuzbrojone tereny przeznaczone dla inwestorów. 2. Brak systemu zachęt dla wysoko wykwalifikowanych kadr. 3. Spadek opłacalności w rolnictwie. 4. Pogarszający się stan dróg. 5. Przyciąganie turystów przez inne gminy posiadające odpowiednią infrastrukturę turystyczną.
DZIEDZINA SPOŁECZNA	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejąca infrastruktura oświatowa i społeczna (budynki, nieruchomości). 2. Istniejąca baza edukacyjna (nieruchomości, obiekty). 3. Wysoki procent dzieci kontynuujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych. 4. Aktywna działalność klubu sportowego i duża liczba imprez sportowych o charakterze lokalnym. 5. Dobrze działająca opieka społeczna. 6. Istnienie WOZ i GOZ na terenie gminy. 7. Istniejące podmioty gospodarcze na terenie gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak współpracy między pracodawcami, a szkołami w zakresie promocji szkolnictwa z oraz zauważalny w środowisku społeczności mniej zamożnej obniżający się poziom wykształcenia. 2. Ograniczone środki na działalność instytucji kulturalnych, niewystarczająca promocja działalności kulturalnej oraz niedostosowana baza infrastrukturalna i wyposażenie instytucji kultury. 3. Ograniczone środki na działalność klubów sportowych. 4. Ograniczone środki finansowe przeznaczone dla opieki społecznej. 5. Słabo rozwinięte specjalistyczne usługi medyczne. 6. Wzrost bezrobocia

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie funduszy na rozbudowę infrastruktury oświatowej i społecznej 2. Bogate tradycje kulturalne w gminie oraz zachowanie zwyczajów i tradycji regionu, pozwalające na organizowanie imprez kulturalnych. 3. Udostępnienie obiektów sportowo – rekreacyjnych oświaty dla ogółu społeczeństwa. 4. Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 5. Rozwój usług medycznych na terenie gminy 6. Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy, zwiększenie liczby miejsc pracy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak środków na modernizację budynków, nieruchomości oświatowych i społecznych 2. Rosnące koszty edukacji 3. Ograniczone możliwości pozyskania nauczycieli – zwłaszcza nauczycieli języków obcych do szkół. 4. Niewystarczająca współpraca z przedsiębiorcami w zakresie sponsoringu i mecenatu kultury i sportu oraz wspierania rozwoju gminy. 5. Ograniczony dostęp do sportu z uwagi na ubożenie społeczeństwa. 6. Postępujące ubożenie społeczeństwa. 7. Brak dostępu ludności do specjalistycznych usług medycznych. 8. Emigrację z gminy osób młodych i dobrze wykształconych.

DZIEDZINA ŚRODOWISKO

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejąca infrastruktura ochrony środowiska. 2. Dobre warunki przyrodnicze w postaci kompleksów leśnych. 3. Brak przemysłu silnie zanieczyszczającego środowisko. 4. Niezanieczyszczone środowisko naturalne. 5. Istnienie prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. 6. Rzeka Chodelka przepływająca przez gminę Borzechów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak zakładów przetwórstwa i utylizacji odpadów, w tym także systemu recyklingu oraz niewystarczający system segregacji odpadów. 2. Niewystarczająca liczba zalesień na gruntach klas marginalnych. 3. Niewystarczająca liczba wytyczonych tras rowerowych i turystycznych. 4. Duża ilość źródeł niskiej emisji. 5. Słaba edukacja ekologiczna społeczeństwa. 6. Niewystarczająca aktywność w dziedzinie ochrony środowiska. 7. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa systemu przydomowych oczyszczalni ścieków 2. Wytyczenie tras i szlaków turystycznych, budowa ścieżek rowerowych oraz rozwój zaplecza dla rekreacji i turystyki (kontenery na śmieci, ubikacje, wydzielone pola biwakowe, wydzielone łowiska, parkingi itp.). 3. Dbłość ogółu mieszkańców gminy. o środowisko i estetykę. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak podmiotów zainteresowanych zagospodarowaniem odpadów. 2. Dewastacja środowiska przez pseudo turystów. 3. Wzrastający ruch pojazdów kołowych. 4. Dalsza dewastacja środowiska. 5. Brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska. 6. Postępujące zanieczyszczenie wód, oraz

<ol style="list-style-type: none"> 4. Edukacja ekologiczna społeczeństwa. 5. Pozyskanie środków na likwidację źródeł niskiej emisji, budowę urządzeń służących wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i ochronę środowiska. 6. Zagospodarowanie wód powierzchniowych pod turystykę i rekreację. 	<p>zabudowa dolin rzecznych i terenów zalewowych.</p>
DZIEDZINA TECHNICZNA	
Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze rozbudowana infrastruktura techniczna na terenie gminy w tym: telefonizacja (komórkowa i przewodowa), sieć wodociągowa i gazowa. 2. Dobrze rozwinięta sieć drogowa. 3. Istniejąca infrastruktura ochrony środowiska. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mało terenów uzbrojonych przeznaczonych na aktywizację gospodarczą oraz brak uzbrojonej bazy turystyczno – wypoczynkowej. 2. Niezadowalający stan techniczny dróg na terenie gminy. 3. Zbyt wysoki koszt podłączenia do Internetu oraz brak bezpłatnego dostępu do Internetu. 4. Brak sieci kanalizacyjnej.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokowanie inwestycji gospodarczych w gminie. 2. Znaczna poprawa nawierzchni oraz dobre oznakowanie dróg gminnych, powiatowych przebiegających przez gminę. 3. Rozwój informatyzacji na terenie gminy. 4. Pozyskiwanie środków finansowych z UE I EOG. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej, niewystarczająca ilość środków finansowych na rozwój infrastruktury technicznej. 2. Brak środków finansowych na dalszą poprawę stanu dróg na terenie gminy. 3. Brak środków finansowych na rozbudowę infrastruktury ochrony środowiska.

3.2. Identyfikacja problemów

DZIEDZINA GOSPODARCZA

- Brak zachęt i wyznaczonych obszarów dla nowych inwestorów
- Bardzo ograniczone możliwości zbytu produktów rolnych.
- Słabo rozwinięte usługi turystyczne.
- Niewystarczająca ilość uzbrojonych terenów do aktywizacji gospodarczej.
- Brak wysoko wykwalifikowanych pracowników.
- Słabo wykorzystane walory turystyczne i przyrodnicze gminy w jej promocji.

DZIEDZINA SPOŁECZNA

- Niewystarczająca oferta dla mieszkańców i turystów w zakresie kultury, sportu i rekreacji.
- Niezadawalający system edukacji i dalsza poprawa oferty edukacyjnej i wychowawczej w Gminie.
- Niewystarczające wspieranie rozwoju gminy poprzez działania informacyjne, promocyjne, szkoleniowe i doradcze.

DZIEDZINA ŚRODOWISKO

- Brak zakładów przetwórstwa i utylizacji odpadów, w tym także systemu recyklingu oraz niewystarczający system segregacji odpadów.
- Niewystarczająca liczba zalesień na gruntach klas marginalnych, niewystarczająca liczba wytyczonych tras rowerowych i turystycznych.
- Duża ilość źródeł niskiej emisji.
- Słaba edukacja ekologiczna społeczeństwa.
- Niewystarczająca aktywność w dziedzinie ochrony środowiska.
- Zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

DZIEDZINA TECHNICZNA

- Słaba nawierzchnia dróg na terenie gminy.
- Mała ilość uzbrojonych terenów przeznaczonych pod inwestycje dla przyszłych inwestorów.

IV PODSTAWOWE ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU GMINY

4.1. Wizja gminy Borzechów

Wizja to obraz przyszłości, który samorząd terytorialny i inni beneficjenci z terenu gminy Borzechów chcą wykreować w określonym horyzoncie czasowym np. do 2015 roku.

WIZJA

Gmina Borzechów będzie gminą przyjazną dla mieszkańców i turystów, atrakcyjną turystycznie i gospodarczo, z uporządkowaną infrastrukturą techniczną i społeczną, z dobrze prosperującą nowoczesną produkcją rolną z pełnym poszanowaniem ochrony środowiska i przy stosowaniu zasad ekorozwoju.

OBSZARY ROZWOJOWE	Gmina Borzechów będzie gminą:
DZIEDZINA GOSPODARCZA	o rozwiniętej bazie turystyczno – wypoczynkowej, zwłaszcza agroturystycznej, o dobrze wykreowanym wizerunku, stosującym nowoczesne techniki marketingu terytorialnego w działalności promocyjnej, w pełni wykorzystującej istniejące walory przyrodnicze i lokalizacyjne.
DZIEDZINA SPOŁECZNA	zapewniającą swoim mieszkańcom dogodne warunki życia poprzez dobrze rozwiniętą infrastrukturę społeczną, ochronę zdrowia i dostęp do nowoczesnej opieki medycznej, promującą nowoczesne metody nauczania oraz równy dostęp do wszelkich placówek edukacyjnych.
DZIEDZINA ŚRODOWISKO	propagującą ochronę środowiska, wprowadzającą zasady ekorozwoju we wszystkich dziedzinach rozwoju społeczno – gospodarczego oraz promującą odnawialne źródła energii, a także propagującą nowoczesne rolnictwo, w tym także rolnictwo ekologiczne.
DZIEDZINA TECHNICZNA	posiadającą dobrze rozwiniętą nowoczesną infrastrukturę techniczną, wspierającą rozwój obszarów wiejskich, zapewniającą bezpieczeństwo publiczne mieszkańcom i przyjezdnym.

4.2. Misja gminy

Misja, to syntetyczne określenie intencji tego, co gmina Borzechów, instytucje publiczne i prywatne oraz wszyscy mieszkańcy zamierzają osiągnąć w określonym czasie, aby zapewnić optymalny rozwój swojej gminy.

Deklaracja misji jest związana z czasem określonym do osiągnięcia wizji. Należy ją traktować jako proces rozwojowy, przyczyniający się do wzrostu konkurencyjności i rangi gminy w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Inaczej - misja gminy jest „drogą” do osiągnięcia w określonym horyzoncie czasowym – wizji.

MISJA

Trwały i zrównoważony wszechstronny rozwój gminy, służący podniesieniu jej konkurencyjności i zapewniający atrakcyjne warunki życia i wypoczynku mieszkańcom i przyjezdnym.

4.3. Cele rozwoju gminy Borzechów

Cele strategiczne w odróżnieniu od deklaracji misji, która mówi ludziom jaka jest droga do wizji, cele strategiczne są konkretnymi, określonymi punktami, czy stacjami końcowymi. Pełnią funkcję „kamieni milowych”. Cele strategiczne odzwierciedlają konkretne warunki zewnętrzne i wewnętrzne możliwości rozwojowych gminy.

Cele strategiczne, to najważniejszy element planowania rozwoju lokalnego. To one wyznaczają drogę do pokonania, mówią, co jest najistotniejsze i – co najważniejsze – wyrażają wolę do wzrastania.

Cel strategiczny powinien być:

- ✓ prosty – zrozumiały dla wszystkich, czytelny. Cel nie może być dwuznaczny, bowiem wtedy drogi osób dążących do jego osiągnięcia mogą się rozminąć;
- ✓ mierzalny – taki, którego zrealizowanie jesteśmy w stanie ocenić, zarówno na koniec, jak i w trakcie jego realizacji;
- ✓ ambitny – stanowiący wyzwanie i wyzwalający determinację do jego zrealizowania;
- ✓ realny – możliwy do zrealizowania;
- ✓ określony w czasie – nie za krótkim, bo cel przestanie być realny i nie za długim, aby nie utracić dynamiki realizacji.

Cele operacyjne to cele, do których dąży się za pośrednictwem rzeczywistych programów działań, projektów i procedur. Określają kierunek działań wymagany od poszczególnych jednostek organizacyjnych i osób. Mogą służyć także jako kryteria oceny wydajności, czy skuteczności podejmowanych działań w różnych dziedzinach. Cele operacyjne muszą być powiązane bezpośrednio z celami szczegółowymi.

Cele szczegółowe: to konkretne zadania przeznaczone do realizacji w ramach Strategii.

Strategia działania gminy

Program Ochrony Środowiska dla gminy Borzechów będzie stanowił podstawę działań podejmowanych w celu wprowadzenia zrównoważonego rozwoju gminy, polegającego na rozwoju gospodarczym w zgodzie z zasadami ochrony środowiska oraz na wykreowaniu przyszłego charakteru gminy poprzez:

- poprawę przedsiębiorczości,
- rozwój infrastruktury społecznej i technicznej,
- rozwój ruchu turystyczno-rekreacyjnego,
- rozwój i zintensyfikowanie rolnictwa w oparciu o potencjał jaki stanowią wysokiej jakości gleby,
- wzbogacanie walorów przyrodniczych o wysokim potencjale przyrodniczym i ekologicznym,
- ochronę i rewitalizację zasobów kulturowych gminy.

Zadania priorytetowe w dziedzinie ochrony środowiska

W zakresie ochrony środowiska krótkoterminowa strategia gminy obejmuje działania związane z rozwojem infrastruktury technicznej mającej na celu poprawę warunków życia ludności oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko, a także zmianę postępowania w zakresie użytkowania poszczególnych komponentów środowiska.

Ochrona wód

W zakresie ochrony środowiska głównym priorytetem dla gminy jest ochrona wód podziemnych a także wód zlewni rzeki Chodelki :

- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa i rozbudowa systemów odprowadzania ścieków,
- ograniczanie spływu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa,
- preferowanie zalesień na obszarach źródłiskowych, infiltracyjnych i wododziałowych,

- utrzymanie „naturalnych zbiorników retencyjnych” m.in. terenów podmokłych.

Ochrona powietrza

W związku z tym, że ogólny stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest dobry należy dążyć do zapobiegania wzrostowi zanieczyszczeń powietrza poprzez:

- ograniczanie wielkości tzw. niskiej emisji,
- ograniczanie zadymienia, szczególnie na terenach o zwartej zabudowie,
- ograniczanie zagrożeń dla zdrowia ludzi związanych z zanieczyszczeniami ze źródeł komunikacyjnych.

Ochrona gleb

Dla gminy o charakterze rolniczym niezwykle istotne jest użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego (wyłączanie do celów budowlanych wyłącznie terenów o najniższych klasach bonitacyjnych). Można to osiągnąć poprzez:

- wprowadzenie do rolnictwa zasad oraz sposobów produkcji propagowanych w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej oraz zgodnych z ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- zwiększenie świadomości ekologicznej użytkowników gleb w zakresie racjonalnej eksploatacji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na nieodwracalność degradacji zasobów glebowych,
- identyfikacja zagrożeń i w przypadku degradacji prowadzenie prac rekultywacyjnych.

Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami do głównych celów należą:

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

Do najważniejszych zadań kierunkowych w tym zakresie należy:

- zapobieganie powstawania odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów „u źródła”,
- stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami,
- odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystanie odpadów – bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych,
- inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci.

Edukacja ekologiczna

Realizacja zadań zrównoważonego rozwoju jest niemożliwa bez zrozumienia zagadnień ochrony środowiska a także bez współpracy organów administracyjnych obszaru gminy z jej mieszkańcami. Dlatego też edukacja ekologiczna, kształtowanie postaw i zachowań zgodnych z zasadami ekorozwoju i wykorzystanie wiedzy ekologicznej w procesie zarządzania są niezbędnymi działaniami do wprowadzania w życie zapisów Programu Ochrony Środowiska.

Dla osiągnięcia tego celu konieczne jest:

- szerzenie wiedzy ekologicznej na wszystkich poziomach edukacji oraz w mediach,
- upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej,
- prowadzenie działań na rzecz proekologicznej edukacji radnych i pracowników samorządowych oraz lokalnych społeczności,
- organizowanie konkursów, warsztatów, seminariów z zakresu wiedzy ekologicznej,
- wspieranie stowarzyszeń działających na rzecz ochrony środowiska i krajobrazu kulturowego.

Transport i komunikacja

Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe i gminne. Transport samochodowy jest jedynym środkiem komunikacji na gminy. Powoduje on zanieczyszczenie środowiska. Nowe inwestycje drogowe powinny być budowane w sposób pozwalający na maksymalne ograniczenie wpływu na otaczające środowisko naturalne, zarówno pod względem emisji hałasu, jak i zanieczyszczenia wód oraz gleb.

Aby odciążać istniejące ciągi komunikacyjne należy promować komunikację zbiorową. Trzeba położyć nacisk na rozwój zarówno sieci komunikacji zbiorowej, jak i jej stanu technicznego tak, aby komunikacja ta stała się konkurencyjna w stosunku do komunikacji indywidualnej.

Gospodarka gminy

Strategia rozwoju gminy powinna zakładać stopniowy rozwój gospodarki z jednoczesnym zachowaniem warunków, pozwalających ograniczyć jego wpływ na stan środowiska. Gmina powinna preferować oraz przyczyniać się do promowania gałęzi przemysłu czystych dla środowiska. Oznacza to, że polityka prowadzona w gminie powinna zachęcać do wprowadzania przyjaznych środowisku technologii.

Przemysł

Gmina Borzechów jest w bardzo małym stopniu uprzemysłowiona, najbardziej rozwiniętą gałęzią przemysłu jest przemysł rolno – spożywczy. Sytuacja taka spowodowana jest doskonałym zapleczem surowców żywnościowych pochodzących z terenów o typowo rolniczym charakterze i stosunkowo małym stopniu zanieczyszczenia środowiska.

Usługi

Podczas planowania rozwoju sektora usługowego należy zwrócić szczególną uwagę zarówno na ich lokalizację, jak i zasady ich budowania. Niekontrolowany rozwój tej dziedziny może znacząco wpłynąć na stan środowiska.

Rolnictwo

Władze gminy, powinny dołożyć wszelkich starań, aby podczas planowania gospodarki rolnej zapewniającej realizację celów produkcyjnych zachowana została różnorodność krajobrazu. Powinny zostać podjęte działania zmierzające do zachowania typowego dla gminy charakteru wsi, zarówno pod względem krajobrazowym, jak i kulturowym.

Powinny zostać przewidziane dofinansowania oraz szkolenia dla rolników, którzy zdecydowali się na rolniczą produkcję ekologiczną.

Osadnictwo

Władze gminy powinny czuwać nad zachowaniem walorów krajobrazowych oraz nad utrzymaniem jakości środowiska życia człowieka.

Negatywny wpływ rozwijającej się architektury na krajobraz naturalny można ograniczyć poprzez wprowadzenie standardów architektonicznych i urbanistycznych.

Wraz z powiększeniem się obszarów terenów zurbanizowanych należy planować nowe tereny zielone.

Turystyka

Władze gminy będą wspierać rozwój gospodarstw agroturystycznych, poprzez rozwój infrastruktury podnoszącej atrakcyjność turystyczną. Działania te jednak powinny być prowadzone w zgodzie ze środowiskiem naturalnym i oparte w dużej mierze na obiektach istniejących, np. budowa bazy noclegowej w oparciu o istniejące budynki.

Należy położyć duży nacisk na promocję tego typu turystyki, stworzenie sieci informacyjnej powiązanej z biurami turystycznymi, prowadzenie marketingu i reklamowanie ekologicznego wypoczynku i rekreacji.

Przedstawione powyżej zadania dla gminy realizowane będą etapami. Pierwszy etap stanowić będzie realizację zadań uznanych za zadania priorytetowe. W drugim etapie 2009 – 2020 będą kontynuowane zadania rozpoczęte w okresie od 2004 r. do 2008 r. oraz zadania, które ze względów technicznych i ekonomicznych nie mogą być zrealizowane w terminie wcześniejszym.

Wyznaczone cele powinny być podstawą do uzyskania dotacji z funduszy pomocowych programów Unii Europejskiej

Kultura i Oświata

W 2008 roku zaplanowane jest zakończenie budowy Gimnazjum w Borzechowie. Budowa nowego budynku szkolnego jest jednym z priorytetowych zadań gminy. Nowa lokalizacja Gimnazjum pozwala na zastosowanie lepszych rozwiązań logistycznych, dotyczących dojazdu młodzieży szkolnej do szkoły. Nowo powstała hala sportowa oraz planowana w 2010 r. budowa kompleksu boisk sportowych w Koloni Borzechów daje możliwość aktywnego spędzenia wolnego czasu przez młodzież.

Bliska lokalizacja jedynej instytucji kultury jaką jest Gminna Biblioteka Publiczna w Borzechowie pozwoli na aktywniejsze eksploatowanie zasobów bibliotecznych przez młodzież. Planowany jest również na 2008 rok remont i rozbudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Borzechowie. Zwiększy to atrakcyjność miejsca, ilość dostępnych stanowisk komputerowych. Większa liczba uczniów będzie miała możliwość skorzystania z oferty bibliotecznej oraz z dostępu do Internetu.

V WIELOLETNI PLAN INWETYCYJNY

5.1. Podstawa opracowania WPI

Wieloletni Plan Inwestycyjny został opracowany na podstawie następujących dokumentów strategicznych gminy Borzechów, regionu i kraju, zwłaszcza dokumentów takich jak:

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015,
2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013,
3. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006-2020,
4. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Borzechów na lata 2007-2015.

W niniejszym dokumencie zaprezentowano wyniki prognozy finansowej gminy Borzechów na lata 2007 – 2015.

Prognoza finansowa została przygotowana w oparciu o szczegółową analizę poszczególnych źródeł dochodów i wydatków budżetowych w wykonaniu budżetów gminy Borzechów w latach 2005, 2006 oraz planu na rok 2007.

Prezentowany materiał przedstawia wariant, który stanowił podstawę konstrukcji Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

Wariant ten jest oparty na założeniu wzrostu gospodarczego związanego z wejściem do Unii Europejskiej oraz absorpcji jak największej ilości środków na inwestycje z budżetu Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Założenia do dochodów i wydatków budżetowych

Poniżej przedstawiono jedynie najważniejsze założenia dotyczące kształtowania się dochodów i wydatków budżetowych na kolejne lata prognozy.

Przy prognozowaniu dochodów budżetowych gminy Borzechów uwzględniono m.in. roczne wykonania planu dochodów budżetowych w latach 2005, 2006, oraz planu na rok 2007. Poszczególne pozycje dochodów i wydatków w kolejnych latach prognozy, wynikające z klasyfikacji budżetowej, zostały skorygowane o odpowiednie współczynniki oparte na prognozie średniorocznej inflacji i PKB.

5.2. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015 – charakterystyka

Budżet roczny bez oparcia na planie wieloletnim ogranicza horyzont czasowy myślenia i planowania w gminie. Tymczasem większość inwestycji ma charakter długoterminowy. Już samo przygotowanie, a następnie realizacja inwestycji może trwać dłużej niż rok, a skutki jej realizacji, zwłaszcza w powiązaniu z innymi inwestycjami, gmina, jej budżet i mieszkańcy mogą odczuwać przez kolejne dziesięciolecia.

Proces przygotowania inwestycji jest długotrwały i kosztowny. Obejmuje studia wykonalności, stworzenie koncepcji, pozyskanie gruntu, opracowanie dokumentacji, uzyskanie pozwolenia na budowę, itd. Konieczne jest też zapewnienie finansowania inwestycji w perspektywie wieloletniej.

Obecnie sytuacja wobec dostępności funduszy strukturalnych UE wymaga dłuższego horyzontu planowania, a przede wszystkim wybrania inwestycji, dla których zostanie przygotowana dokumentacja (wnioski o dofinansowanie, studia wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko). Inwestycje dofinansowywane z funduszy UE wymagają współfinansowania własnego (15%, 25% albo 50% w zależności od tzw. „zysku netto” generowanego przez inwestycję) ze środków budżetu gminy lub poprzez zadłużanie się.

Z tego względu planowanie powinno uwzględniać proces pozyskania środków z funduszy strukturalnych.

Perspektywy wieloletniej w planowaniu inwestycji dostarcza Wieloletni Plan Inwestycyjny. Jeżeli więc władze gminy chcą poprawić jakość planowania, sprawność organizacyjną i skuteczność w osiąganiu zamierzonych celów, wieloletni plan inwestycyjny gminy może się okazać najbardziej właściwą techniką zaradzenia tym problemom.

Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007 – 2015 zawiera zestawienie przedsięwzięć inwestycyjnych we wszystkich aspektach funkcjonowania gminy, których realizacja przewidywana jest przez gminę Borzechów i jej jednostki organizacyjne.

Zadania w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym przedstawiane są w ujęciu rzeczowym i finansowym. Wysokość nakładów w planowanych latach przyjęto na podstawie kosztorysów inwestorskich i wycen szacunkowych.

W zakresie realizacji Wieloletniego Planu Inwestycyjnego stosowana będzie szeroko polityka poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania inwestycji gminnych.

Możliwości pokrywania wydatków z innych źródeł finansowania, takich jak:

- fundusze strukturalne Unii Europejskiej,
- mechanizmy finansowe EOG,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych,
- kredyty bankowe

5.3. Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015

Tabela 21 Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Borzechów

Nazwa inwestycji	Termin realizacji	Szacunkowa wartość w PLN	Źródła finansowania		
			Gmina Borzechów	Unia Europejska	Inne źródła
1	2	3	4	5	6
Dokończenie budowy gimnazjum w Kolonii Borzechów	2008-2009	1.550.000	225.000	1.275.000	-
Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Kępie i Kłodnicy /docieplenie, Kłodnica-wymiana stolarki okiennej/	2008-2012	250.000	130.000	-	120.000
Budowa kompleksu boisk sportowych w Kolonii Borzechów	2010-2012	550.000	137.500	412.500	-
Budowa dróg gminnych: Białowoda, Ryczydół-Dąbrowa, Kłodnica Dolna, Kępa Borzechowska, Kępa-Wały, Osina, Borzechów, Kłodnica Dolna- Szkoła	2008-2013 2009 2010-2012	1.000.000 800.000 1.000.000	250.000 400.000 250.000	750.000 400.000 750.000	-
Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Borzechów	2008-2009	75.000	75.000	-	-
Budowa chodnika w Borzechowie i Kłodnicy Dolnej	2008-2010	180.000	90.000	-	90.000 Starostwo Powiatowe
Stworzenie wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Lublinie systemu informatycznego	2008-2009	220.000	40.000	150.000	30.000 Starostwo Powiatowe
Budowa sieci gazowej w miejscowościach: Majdan Skrzyniecki, Kolonia Kępa, Kępa, Kaźmierów (może nastąpić po wykonaniu sieci gazowej w miejscowości Radlin i Borów na terenie gm. Chodel)	2010-2015	900.000	135.000	-	765.000
Budowa przydomowych miejscowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Borzechów	2010-2020	1 000.000	250.000	500.000	250.000

VI WDRAŻANIE I MONITORING STRATEGII

Wdrażanie i realizacja strategii powinny opierać się na następujących zasadach:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno - publicznym (samorząd - samorząd, samorząd - rząd, organizacje pozarządowe - samorząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno - prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno - społecznego (z udziałem organizacji pozarządowych).

Podstawowe warunki wdrażania i realizacji strategii:

- zachowanie i ochrona wartości antropogenicznych i przyrodniczych,
- zachowanie istniejących więzi społecznych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

W procesie realizacji Strategii ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku przyrodniczym. Zadanie to, mające charakter permanentny, nazywa się monitoringiem Strategii lub monitoringiem realizacji Strategii.

Monitoring dotyczyć musi w zasadzie dwóch podstawowych spraw:

- oceny przebiegu realizacji strategii, tj. jej celów i zadań,
- oceny uzyskiwanych efektów rozwoju społecznego i gospodarczego oraz stanu środowiska.

Realizacja Strategii przynieść powinna pozytywne zmiany (efekty) zakładane na etapie jej opracowania. Może jednak także spowodować, i tego nie należy wykluczać, niezamierzone i nieoczekiwane zmiany niekorzystne, których nie dało się przewidzieć, lub, które wystąpiły w wyniku określonego ukształtowania się warunków realizacji strategii, zwłaszcza warunków zewnętrznych, w szczególności międzynarodowych i krajowych. Właśnie monitoring powinien wskazywać wszelkiego rodzaju zmiany, aby można było na bieżąco podejmować korekty umożliwiające prawidłową realizację Strategii.

Monitoring realizacji Strategii ma zatem dwie funkcje: sprawdzającą i korygującą. Komitet Monitorujący realizację Strategii będzie zwoływany cyklicznie raz w roku na wniosek Wójta. Jego działanie będzie tożsame z działaniem Komitetu Monitorującego realizację Planu Rozwoju Lokalnego.

- a) Komitet Monitorujący tworzy zespół do spraw sporządzania projektów wniosków służących pozyskiwaniu środków finansowych w ramach funduszy strukturalnych utworzony w ramach Urzędu Gminy,
- b) Komitet Monitorujący zapoznaje się z przygotowanym raportem z realizacji Strategii,
- c) Raport z realizacji Strategii zawiera opis realizacji poszczególnych zadań i projektów inwestycyjnych z wyznaczonym zakresem odpowiedzialności i harmonogramem realizacji poszczególnych zadań,

Komitet Monitorujący oceni realizację poszczególnych zadań i projektów inwestycyjnych w zakresie terminowości ich realizacji oraz zgodności tych zadań i projektów z przyjętymi w Strategii zadaniami, polegającymi na poprawie sytuacji na terenie gminy, zaś wnioski przedstawi Wójtowi.

Zakres rzeczowy monitoringu nie powinien być zbyt obszerny. Strategia jest programem generalnym i z tych względów ocena rozwoju powinna posiadać także generalny charakter. Nie oznacza to, że powinna być powierzchowna. Zestaw wskaźników będących podstawą oceny powinien ujmować w sposób dość szczegółowy stopień realizacji zadań.

Tabela 22. Przykładowe wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Borzechów

NAZWA WSKAŹNIKA	Jednostka miary
Długość wybudowanej drogi	km
Długość wybudowanych chodników	km
Długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych	km
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km
Długość zmodernizowanej drogi	km
Liczba wybudowanych innych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
Liczba wybudowanych miejsc postojowych	szt.
Liczba wybudowanych obiektów mostowych/wiaduktów/estakad/tuneli	szt.
Liczba wybudowanych zatok autobusowych	szt.
Długość sieci kanalizacyjnych z towarzyszącą kanalizacją	km

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO GMINY BORZECZÓW NA LATA 2007-2015

teletechniczną	
Długość sieci wodociągowych z towarzyszącą kanalizacją teletechniczną	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej	km
Ilości odpadów poddawanych recyklingowi	t/rok
Ilości odpadów poddawanych segregacji	t/rok
Ilość oczyszczonych ścieków	m ³ /doba
Liczba gospodarstw domowych objętych programem selektywnej zbiórki odpadów	szt.
Liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków	szt.
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej	szt.
Liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci wodociągowej	szt.
Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	osoby
Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	osoby
Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	szt.
Długość wytyczonych/odnowionych szlaków turystycznych	km
Liczba uczniów	osoby
Liczba nowych miejsc noclegowych	szt.
Liczba nowych miejsc pracy	szt.
Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury sportowej/rekreacyjnej/aktywnego wypoczynku	osoby
Liczba osób korzystających z biblioteki	osoby
Liczba wybudowanych obiektów sportowych	szt.
Liczba wybudowanych szkół	Szt.
Liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów sportowych/dydaktycznych/społeczno-edukacyjnych	Szt.
Liczba zmodernizowanych obiektów dydaktycznych	Szt.
Powierzchnia wybudowanych szkół	M2

Wykaz Tabel

1. Tabela. 1. Charakterystyka prawnie chronionych zabytków, s. 11.
2. Tabela 2. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Borzechów na dzień 31 grudnia 2006 r., s. 12.
3. Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy w latach 2002- 2007., s. 12.
4. Tabela 4 Grupy wiekowe ludności Gminy wg. stanu na dzień 15 października 2007r. , s. 13.
5. Tabela 5. Stan bezrobocia na terenie Gminy w latach 2006-2007 , s. 13
6. Tabela 6 Szkoła Podstawowa w Kłodnicy Dolnej, s. 15.
7. Tabela 7 Szkoła Podstawowa w Borzechowie, s. 15.
8. Tabela 8 Szkoła Podstawowa w Kępie, s. 15.
9. Tabela 9 Gimnazjum w Kłodnicy Dolnej , s. 15.
10. Tabela 10 Bilans użytkowania terenów w Gminie Borzechów, s. 22.
11. Tabela 11 Zestawienie wykonanych zalesień. , s. 22.
12. Tabela 12 Zakres i źródła finansowania inwestycji zrealizowanych w okresie ostatnich 5 lat. , s. 24.
13. Tabela 13 Gmina Borzechów– główne źródła finansowania w dziedzinie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska. , s. 31.
14. Tabela 14 Gmina Borzechów – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny gospodarki. , s. 32.
15. Tabela 15 Gmina Borzechów – główne źródła finansowania zadań strategicznych z dziedziny społeczeństwo. , s. 33.
16. Tabela 16 Przyjęte założenia makroekonomiczne z „Prognozy makroekonomicznej na lata 2007-2015” , s. 33.
17. Tabela 17 Zestawienie dochodów gminy Borzechów w latach 2005 i 2006, s. 34.
18. Tabela 18 Zestawienie wydatków gminy Borzechów w latach 2005 i 2006, s. 36.
19. Tabela 19 Prognoza możliwości finansowych na lata 2007-2015 , s. 37.
20. Tabela 20 Analiza SWOT, s. 41.
21. Tabela 21. Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Borzechów, s. 54.
22. Tabela 22. Przykładowe wskaźniki monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Borzechów, s. 56.

Wykaz Rysunków

1. Rysunek 1. Usytuowanie gminy Borzechów w podziale administracyjnym powiatu lubelskiego, s. 9.